BİRGÜL OĞUZ

HAH

öykü

metis

Birgül Oğuz HAH

1981'de doğdu. İstanbul Bilgi Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nü bitirdi. Aynı üniversitenin Kültürel İncelemeler yüksek lisans programından "Oğuz Atay'da Yazarlık Kurumunun İflası ve Edebi İntihar" başlıklı teziyle mezun oldu. Öykü, deneme ve çevirileri *Varlık*. *Notos, Dünyanın* Öyküsü, *İzafî, Duvar, Remzi Kitap, Radikal Kitap, Roman Kahramanları, Parşömen. Birikim* ve *Felsefe Logos* gibi dergilerde yayımlandı. *Fasulyenin Bildiği* (Varlık, 2007) adlı bir öykü kitabı var.

Metis Yayınlan İpek Sokak 5, 34433 Beyoğlu, İstanbul Tel: 212 2454696 Faks: 212 2454519 e-posta: info: metiskitap.com www.metiskitap.com Yayınevi Sertifika No: 10726

Metis Edebiyat HAH Birgül Oğuz

İlk Basım: Ekim20l2 İkinci Basım: Aralık 2012

Metis Edebiyat Yayın Yönetmeni: Müge Gürsoy Sökmen

Kapak Resmi: Andrew Wyeth Kapak Tasarımı: Emine Bora

Dizgi ve Baskı Öncesi Hazırlık: Metis Yayıncılık Ltd.

Baskı vc Cilt:

Yaylacık Matbaacılık Ltd.

Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203 Topkapı, İstanbul Tel: 212 5678003 Matbaa Sertifika No: 1193 l

ISBN-13: 978-975-342-888-0

BİRGÜL OĞUZ

HAH

Öykü

metis

Bir ihtilal daha var deyip de giden

canım babam Üzgün Uzun'a

İÇİNDEKİLER

TUZ RUHUN

Ey biri, ey kimse, ey hiç kimse, ey sen: Nereyeydi o hiçbir yere gitmeyen yol?

Sen kazıyorsun ve ben kazıyorum

ve ben sana doğru kazıyorum...

PAULCELAN

"İçlerinde Toprak Vardı". *Kimsenin Gülü*

DÖN

ANAM BENİ DOĞURMAMIŞ. Tutmuş, bir akasyanın dibine bırakmış. Ve vaki olmuş ki ben kendimi Akasya'nın dibinde bulmuşum. O hışıldamış ben tutunmuşum, o hışıldamış ben tutunmuşum. Bir pirinç tanesi kadarken, koca, koygun bir akasya gölgesi olmuşum.

Şükürler olsun beni vakitsiz azat eden anama. Ben serin, ben tenhayım. Akasya'nın ağırlığından damlayan cana suret, cana gölge, cana vahayım. Şuur ki cana acıdır, ben şuuru canıma tattırmadım. Ben tenha, dünyanın uzağıyım.

Esirgemeyen, bağışlamayan anama hep şükürler olsun. Onlar mı? Hah! Onların hali harap. Dünya hafif, insan eti ağır, diyorlar. İnsanın canı ezelden beri toprakla tıkalı, diyorlar. Teker teker gelip hep bir ağızdan diyorlar: Dünya, ah dünya, kötü işlenmiş bir günah dünya! Diye bağırlarını açıp diz çöküyorlar. Başlarını geriye atıp kuru kuyulara benzeyen ağızlarını açıp kapıyorlar. Demiyorlar da boğum boğumlar. Demiyorlar da kıhlıyorlar: Dört bir ucundan tutuşasın dünya, kalmayasın bana bize onlara dünnyaah... Diye sözlerinin feri sönüyor sonra. İşte o zaman yolunmuş saçları, kopmuş düğmeleri, taş kesmiş gövdeleri, oraya buraya atılmış yaralı hayvanlar gibi kıvranan ayakları, elleriyle hep bir susuyorlar. Bir sus ki tıkış tıkış, bir sus ki ölünmüş gibi. Demeye kalmadan biri daha geliyor, biri daha ve her yeni gelenle tutuşuyorlar bir daha. Hep bir ayağa kalkıp geri devriliyorlar. Alınlarını yere bastırıp sözlerinin feri sönesiye bağırıyorlar: *Hem biz niçin doğunca* ölmedik, *rahimden çıkınca* son soluğumuzu *vermedik?* Alacağın alacağın alacağın olsun dünya!

Ama n'apalırn, diyorlar hemen sonra derlenip toplanıp silkelenip, gelmiş bulunduk. Bari kalalım, n'apalım. Başa gelen çekilir. Yazıldıysa bozulmaz. Yeter ki başımız sağ olsun. Ölenle ölünmüyor, çok denedik, olmuyor. Uzun ömürler versin. Biz nasılsa çekeriz. Toprağı bol, sabır versin. Bari sıralı versin. Cennet olsun. Yasin, irmik, bol olsun. Erkenden yanına almış. Cebi yok ki, n'apsın, demek çok sevmiş. Başa gelen bize düşmez. Çok denedik.

Rahmet, şeker, sabır dileriz. Sayılıymış, fıstık, kısık ateş, bol olsun, kimseye kalmaz, sabır, ah, irmik, zaman.

Kederliye niçin ışık verilir, canları acı olana da hayat? Bir aklım olsaydı da almazdı: Sahi, neden rahimden çıkınca son soluklarını vermemiş bunlar? Şimdiye uyumuş, dinlenmiş olmaz mıydı bunlar?

Bakmaya gözüm yok ki bakayım gözlerinin içine gitsinler. Dedim, zamanla giderler. Bir bildikleri var. Onları bir araya getiren bir şey var. Bunca ah ve vah, her biri başka duayla kıpırdanan bunca dudak. Havaya açılmış her elde içi kahır dolu görünmez bir çanak. Sonra yine ve hep ah ve vah. Ama bir yandan da bu uçsuz bucaksız sahrada, bu bereket versin ki unutulmuş *kaktüs ülkede* duyulmuş şey mi ah ve vah?

Bilmezler ki gölge, ağacın yere düşen düşüncesidir. Bir dudağın rüzgârı yeter onu dağıtmaya. İşte o zaman karışır Akasya. İki sallanır, üç hışıldar. Nasıl hışıldadıysa bir zaman anamın rüzgârıyla.

Bir dilim olsa bas bas diyeceğim: Savulun! Bu nasıl çember, daralıyor. Dudaklar durmuyor, şiddetleniyor rüzgâr. Bu nasıl çember, soluk aldırmıyor. Sabır, ah, irmik, zaman, falan. Ve tenha kapış kapan, tenha silme ayak izi.

Sonra bir de gözlerini göğe dikişleri var. Gözlerinin bir tuhaf hesap soruşu var. Bunlar nasıl göz, takatimi içiyor. Ya hu! Tenhada *göz ne gezer.* Ne var orada, o gökte, bin in cin kuzgun boz tilki aşkına, ne var? Uzaktan iplerle ağır ağır indirilen bir savaş arabası mı bu Allah?

Ne var ulan ne? Savulun! Siz sağ olun. Ne haliniz varsa onu olun ama savulun savulun! Dile gel Akasya, ey, dile: Sağ olsunlar ama savulsunlar da, söyle!

Yarabbim her neredeysen çık ortaya. Çünkü Gül'ü bir kez duyandan bir daha bir olmaz. Tuhaf bir şey sıçrıyor bize ondan. Pis. Kötü. Taşınmaz.

Ama Gül hiçbir şeye aldırış etmiyor. Taze mezara sırtını dönüyor. Yas evini başımıza yıkıyor. Battaniye altlarına saklanıp oradan canımıza tıslıyor. Bedenini kara ev gibi buakıp ardında, çekip gidiyor. Gittiği tenhada, hışımla

bilenen ruhunu seyrediyor. Gül'e bir tenha! Gül'e bir tenha! Tenhaya suret, tenhaya gölge, tenhaya vaha!

Başka ne diler acaba? Onda ne hatır kalmış ne yasa. Ağlıyor zehir zehir ve damlaya sıçrata. Biz harapmışız. Biz hiç olmamalıymışız. Biz eski bir hataymışız. Yas evine mi doğdu da Gül böyle yapıyor? Sahi, Gül ne biliyor?

Biz söylemesek günler söyleyecekti. Günlerin söylemeye dili mi yok, o zaman akıp giden mesafeler kalkıp karşısına dikilecekti: Güül! Geel! Döön! Ölmeden ölünür mü, şuur dediğin diri diri gömülür mü?

Neyse ki Gül kalbiyle değil, dudaklarıyla kusur işliyor. Çünkü kalp bir kere kalp oldu mu, dünyanın bütün kalpleriyle bir güplü-yor. Eski yasa, eski gergef, eski dava: Düşünmüyor, güplüyor. Yoksa kalp değil.

İnsanın canı ezelden beri toprakla tıkalı, doğrudur. Ama illa aklıyla mı bilmeli insan? İşte, göğsüyle de bilıneyi bilen bilir: Fecrin kirpiklerini görmek güzeldir.

Değil midir Gül, de, değil midir.

İşte bu yüzden Gül ayağa kalkacak. Yasını yas evinde bizimle tutacak.

Gül ayağa kalkacak. Yasını sırtlanacak. Yoksa Gül değil.

Hiç -ama hiç- hiçbir zaman!

Çünkü haritalara gündüzleri çiğ sarı, geceleri kapkara bir leke olarak geçen bu tenhada Akasya ve ben, birbirinin uykusuna dağılan birer rüya işçisi, zifiri karanlıkta bir kamaşma, şuursuzluk sevincinden başka bir şey değiliz ve dünya bir tek bizden sorulmaz.

"Güül! Geel! Döön!"

Hiç -ama hiç- hiçbir zaman! Bana söyletmeyin! *Kararsız, hazin hışırtısını mor bir perdenin.* Keskin limon kokusunu ve duvarlara çarpa çarpa pelte olan duayı. Oraya buraya atılmış kara örtüler gibi duran çocukları, kadınları, adamları. Kavrulmuş irmiği, kül ve dumanı. Gece gündüz kendi

içine ağlayan evi, kimseleregörün-meden düştüğüm balkonu, yürünerek geçtiğim incirli yolu, uzun çayırı-

"Güül! Geel! Güül!"

Zamanın pimini o ara çekişimi, anamı ben ve benimle birlikte ölümü doğurmaktan vakitsizce men edişimi, son sözümü de bu uğurda kullanışımı, yani artık hatırsız, yasasız, azade ve dilsiz bir doğumsuz olduğumu, yani anımsamanın ben bu tenhaya tutundukta artık tedavülden kalktığını bana söyletmeyin.

"Geel! Güül! Döön!"

Hiçbir zaman! Geri dönmek demekse dünyanın Iügatlarında anımsamak, anımsamam anımsamam hiçbir şeyi hiçbir zaman.

"Güül! Geel! Döön!"

Onlar hiçbir şey bilmiyor. Anımsamak için unutmak gerek. Ben anımsayamam. Değil mi Akasya? Ben anımsayamam. De. Akasya?

"Güül! Döön! Döön!"

Ama bu yasa eski, bu gergef ondan eski. Ve herkes biliyor: Anımsamanın ilk hecesi ah, ikincisi vah. Peki unutmak kaç hece, Akasya?

Ya benim takatim nereye kadar?

Gül'ün çevresinde merhamet aylası gibi döndüğümüz saatlerin ardından bile isteye sustuğumuz, çünkü uygunsuz, çünkü uğursuz soru şuydu:

"Bıçağın hangi tarafında birikeceksin?"

Neydi akan, zaman mı mesafeler mi. Kaç kere yaprak döktü Akasya, kaç kere dirildi. Ya bu çember ne çemberdi. Üçtü, yediydi, kırktı. Gerisi çoktu zaten. Akasya çok uzaklarda hışıldıyordu. Dünya çok ağudı. Ben çok azdun. Ve *dilde sermayem bir ah kalmıştı.*

Onu da deyivermişim: Ah.

Nasıl bir rüzgan vardı ah'ın.

Ne olduysa onu söylüyorum. Yaprak fırtınası mıydı, bir kuzgun mu havalandı. Baktım, dört kürek. Beni, baktım, kazımışlar. Neydim ki ben artık, bir neydim. Baktım, akasyasız bir gölge. Baktım, yerkabukta bir sıyrık. Derken, dört kişiydi, omuzlamış ben gölge öldüsünü. Sonra bakmamışım. Ben Gül.

Ve hışıldıyorduAkasya, duyuyor muydum:

"Yine geel!"

"Neey?"

"Yine geel!"

"Eey-"

"Yine geel!"

"Vah!”

Tuttular, beni kara bir kadının içine tıktılar. Sonra da karşıma geçip "hah" dediler,

"Hah."

DUR

AH EDİP DE KENDİNE GELDİKTEN kısa süre sonra ağzında geveleye geveleye bölük pörçük ettiği, dudaklarının arasından soluduğumuz havaya ince bir sızı gibi dökülen seslerden güçbela çattığımız üç cümle şuydu:

"Beni bu kadının içinden çıkarın."

"Perdeyi çekin."

"Savulun."

Perdeyi sımsıkı çektik. Eylül güneşi, ipekli mor perdenin ardında ikindi ayı gibi kararsız ve soluk, asılı kaldı. Gül, yatağında kaskatı yatıyordu. Kapıyı aralık bıraktık. Koridorun öbür ucundaki büyük odaya yürürken yerinden edilmiş bir kavme benziyorduk.

Pencereden vuran ışık, eşyanın çevresinde tozlu bir eğri çizip alelacele katılaşıyordu. Kardeşim Gülnigar kapı eşiğinde öylece duruyordu. Sözün feri sönmüştü. Ama sesler vardı, sesler, bir anı bir ana ustalıkla ilikleyen: Bardakların içinde dönen kaşıkların şıkırtısı, çaya uzanan dudakların höpürtüsü, çekilen bir tespih, çat çat, bir iç geçirme, tik tak ve Gül'ün odasından canhıraş fırlayıp evin duvarlarına çarpa çarpa pelte olduktan sonra ayak uçlarımıza yığılan bir hece: ba

İşte o zamanherkes ayaklarına bakıyor, çat çat ve n'apahm, diyordu, sabır. Başa gelen çekilir, siz sağ olun, o da sağ olsun,sağ olsunlar, hepimizinki sağ olsun, biz sağ olalım da.

Sonra hepimizi tek kişiye benzeten bu seslerin arasından sudaki yosun gibi dalgalana kıvrıla sıyrılıp çay bardaklarını toplamaya başlıyordum. Bir elimde tepsi, öbür elim durmadan çalışıyordu: Bardağı al, tepsiye koy, tabaklan al, üst üste koy.

"Canım, sen bırak o tepsiyi. Biz hallederiz."

"Yok yok. Ben yaparım."

Şurada dolu bir kül tabağı. Az ötede bir kaşık. Koltukların arasından süzülerek, sehpalara eğilirken sağa sola bükülerek, yerdeki çocuklara basmadan, bu dalgın ve nemli insan kütlesinin çevresinde bir hava kabarcığı gibi fır fır dönüyordum.

"Ver o tepsiyi bana. Hadi canım."

"Çay koyacağım."

"Tamam canım. Tamam gülüm. Tamam bitanem."

Bir bardak. Al. Bir bardak daha. Koy. Yeniliyorum, hayatı hem nasıl da yeniliyorum. Odanın en ortasında duran taze mezara dikilmiş ve dikildiği gibi de katılaşmış bakışlarına dolanmadan. Onların bakışlarına ayaklarım dolanmadan.

"Şekerlik nerede?"

"Şekerlik mi? Biz hallederiz canım."

Hani sanki ben bin yıllardır bu işi yapıyormuşum, ölümden de yastan da eskiymişim, her şeyin, herkesin ama hepsinin tedarikçisi, refakatçisi, çaycısı, ağlayıcısı benmişim, ben bu taze mezardan yayılan kokunun bilicisi, ta kendisi, en eskisi, benmişim.

"Şükran Teyze şekerlik nerede?”

"Evet canım, şekerlik."

"Şükran Teyze saçmalama."

"Evet canım."

Elimdeki tepside otuz küsur çay bardağıyla seke seke mutfağa koşarken her şeyin en iyisini en doğru zamanda yaptığım için kendimle gurur duyuyor ve ağlıyordum. Anda kalmalıydım ben, ne yapıp edip, köşesiz, kıpır kıpır anda. Onlar mı? Onların hali fenaydı. Onlar odadaki taze mezarı seyrediyordu. Onlar, durup dururken önlerinde açılan *geniş kanatlı kapıdan,* hayretle, ha, şeyi: Soğuk. Uygunsuz. Nemli.

Bu yüzden sanki içi su dolu bir odaydı orası. Bu yüzden rüzgar ağır mı ağır, ucu köpüklü bir dalgaydı orada. Bu yüzden gözkapak-larmm inip kalkışı saniyeler sürüyordu ve nefesleri ağız kenarlarından şakaklarına yükselen birkaç topalak kabarcıktı yalnızca. Bu yüzden odadan içeri giren herkes evvela yavaşlıyor, sonra duruyor, çünkü bakışları katılaşıyordu. Ve sesler, suya bırakılmış küp şeker gibi uslu uslu eriyerek taze mezarın üzerine, ölmüş kelebek yağmuru bu! dökülüyordu.

"Bir şey mi dedin gülüm?"

"Yok bir şey."

Oysa bir zamanlar kimse ölümlü değildi. Biz de mesela ve baba da, pekâlâ, baba da.

"Hadi canım. De bana."

'Demedim bir şey.”

Neyse ne. Bana ne be. Allah çocuklarını sevmiyor. Ama ee? Çünkü oda kapısının buzlu camına iliştirilmiş kartpostaldan önündeki coşkulu kalabalığa ve o kalabalıkla birlikte odayı yapan eşyaya ve eşyanın arasına gelişigüzel serpiştirilmiş gibi duran biz yaslı dalgın nemli kadın çocuk erkek kalabalığına el sallayan Fidel’in, ulan öldü mü yoksa o da, gözlerinde, biraz yakından ve yamuk bakarsanız göreceksiniz, gözlerinde, ayağı hakikate dolanmış bir elçinin uzlaşmak nedir yine de bilmez huzuru, az şey mi bu, gözlerinde, var. Peki ya Küba, onu kim sevecek?

"Biz seveceğiz bundan sonra. Biz seveceğiz onun yerine."

"Ama Şükran Teyze."

"Söyle gülüm. Atma içine. Söyle."

Yarabbim her neredeysen çık ortaya. Bugün akşama kadar üçüncü gün. Biliyorum. Ama her neredeysen çık ortaya. Madem *kaldı bu silinmez yaşamak suçu üzerimde*, de, kuşanacağım kılıç, çıkıp gideceğim kapı nerede?

Baktım, Gülnigâr gözleriyle sokak kapısını işaret ediyor. Baktım, bir çift ayakkabıyı göğsüne bastırmış, gözleriyle de sokak-Baktım, kapı. Ayakkabılar. Üst üste, devrik, dağınık, yığınla. Ve Gülnigâr gözleriyle soruyor: "Kaç ölü?"

Gülnigâr arkasını döndü, gitti. Koridorda küçüldü, karardı

Gülnigâr. Gülnigâr Gül'e gidiyor, başka nereye gidebilir? Ona da soracak, gözleriyle: Sen sayabildin? Gül de tamamlayacak: ba.

Bense elimdeki tepsiye sımsıkı tutunmuş, dimdik duruyordum. Aklımı kurcalayan bir şey vardı havada. Gözlerimi kısmış bakıyordum. Kardeşlerimle aramdaki mesafeyi, bu koridor kaç adım sahi, ölçüyordum. Onlar, diyordum, hep birlikte. Bir ben bir başı-mayım. Kaç hece bu "biz" dedikleri, diyordum. Kaç kişi sığar bir heceye? Ya rab! Kuşanacağımkılıç, çıkıp gideceğimkapı nerede?

Uzundur, upuzun bir paragrafın başında durmuş, işaretparmağım şakağımda, düşünüyorum. Üç upuzun gündür ağlaya ağlaya çay demliyorum ve durmadan düşünüyorum. Şakağımda üzgün uzun bir namlu duruyor. Durmuşum. Bir hava kabarcığı gibi döne süzüle, fır fır düşünüyorum. Durmuyorum. Çünkü *bir ihtimal daha var.*

"Canım, hadi geç arka odaya da dinlen biraz."

"Burası iyi."

Acaba hangisi? *işte bütün mesele bu. Ne yapmalı?* Bütün mesele bu işte.

"Bırak o tepsiyi."

"Olmaz."

"O zaman orada öyle durma."

"Olmaz.”

Kavmim ağlıyor çünkü Allah çocuklarını sevmiyor. Allah yazıyor kara kara ama herkes okuyor mu bakalım. Ben okumam mesela. Beni saymayan Allah'ı ben hiç saymam. Beni kavmimle bir araya getiren basit bir ağrıdır yalnızca. İnsan etinden de ağır bir kalbin ağrısıdır. Ama ee? Herkesin kalbi kendine. Avucumda büyüyen şu körpe bıçakla bile selamete çıkmak dururken, canım ne zaman isterse o zaman hem de, bunun lafı mı edilir? Ölmüyoruz işte, hiç öldük mü, kalakaldık burada. Acı insanları bir araya getirir ama bir arada tutmaz. Beni kavmimle bir tutmayın. Çaycıyım ben, ağlayıcı, tedarikçi, refakatçi.

"Beni gerçekten çok üzüyorsun."

"Şükran Teyze beni bırak."

"Bari otur."

"Şükran Teyze yalvarının beni bırak."

Yarabbim her neredeysen çık ortaya. Söyle onlara, beni Fi-del'le karıştırmasınlar. Ben uzlaşmak nedir, biliyorum. Sineye de çekerim, çay da demlerim. lımik kararır kazanda, ben bakarım. Ara ara bir kaşık da ben sallarım. Üçüncü günün bulaşıklarını yıkar, yedinci günün tozunu alır, kırkıncı güne sofra kuranın. Fidel yapamaz. Ben yaparım. Ama kolaylığından yılıyorum. Ayağım hakikate dolanmıyor. Dolanmak bilmiyor. Zaten dolansa ne? Hemen yumulur yatarım yanına. Alın, derim, bütün kalabalıklar sizin olsun! Alın! Sizin olsun! Ama dolanmıyor. Bir şey beni beride tutuyor. Burada. Bu çaydanlığın başında. Ve avucumda bir bıçak büyüyor.

"Hadi şu helvadan ye biraz."

"İstemiyorum."

"Hatırım için, bir kaşık."

"Şükran Teyze, istemiyorum."

Ben ki Gül'ü çekilip yunduğu tenhadan aldım getirdim. İlk günkü Eyüb sanıyordu kendini. Dedim, değilsin. Avucumda büyüdükçe büyüyen şu bıçağı zamanı geldiğinde onun da eline tutuştururum. Ama kime haklı kılarız kendimizi?

Gülnigâr mı? Hah! O bir aptal. Göğsünde bir çift ayak iziyle balkonda oturup yıllarca seyredebilir İncirli yolu, uzun çayın. Ne ağzı kalmış onun ne dili. Dünyaya bakmaktan göz göz olmuş Gülnigâr. Bu yüzden, değil şu bıçağı eline tutuşturmak, göz göze bile gelmem ben onunla. Çünkü Gülnigâr'tn gözlerine baktığımda bir çift kuyu dönüp bakar bana.

”O zaman şu su böreğinden ye. Hatırım için.”

"Yok."

Zaten mahallenin köpekleri Troçki'yi öldürdüğünde, kapı eşiklerine mıhlanıp fır fır düşünen yine ben olmuştum. Küçüktük o zaman. İdrak, hepimizin boyunu aşıyordu. Ama bir kez oraya erip Troçki'den arta kalan kedi biçimindeki boşluğu seyretmeye başladığımızda, bizi kardeş kılan ve bir arada tutan yasanın nasıl da da-ğılgan bir kimya olduğunu anladım.

Küçüktük işte, çevremizde dönen teselli aylasına, o sıkıcı yetişkin korosuna anlamadan bakıyorduk. Kalbimizde ne idüğü belirsiz bir burgu çalışıyordu. Sol göğsümüzün altında birer taze göz kanayarak açılıyordu. O güne dek dünya, altı gözümüzün altısına da birdi. Dünya, o zamanlar, *birbirimize raptolduğumuz cevherdi.* Ama göğüslerimizde açan gözler, o bir dünyayı bir daha hiç -ama hiç-hiç görmedi.

İlk soruyu Gül sordu: Allah nasıl biri? Sonra ruhu hışım ve redle bilendi.

Gülnigâr ise hiç soru sormadı. Sağ elini sol göğsüne koydu ve bir kalbin ağrısını tarttı durdu. Boşta kalan eliyle kedi eşyası nevinden her türlü nesneyi, mama ve su taslarını, oraya buraya düşmüş bıyıkları, halılardabirikmiş tüyleri ve minderlere sinmiş uyku kokusunu Troçki biçiminde bir boşluğun iyice ayyuka çıktığı bir fotoğrafta topladı.

Bense Gül'ü haklı ve aptal, Gülnigfu"'ı ise yalnızca aptal buluyordum. Allah bir tuhaftı, evet. Ama ee? Eldeki Allah'la idare etmeli, dünyayla uzlaşır görünmenin bir yolunu bulmalı, bu arada vakit kaybetmeden örgütlenip eyleme geçmeliydik. Bizi hem hayatta hem yaşantıda tutan, birbirimize ve dünyaya rapteden bir cevher vardı. Emindim. Çünkü dünyayı idrak ediyorduk ama ne dünya ne idrak bizi öldürebiliyordu. Demek biz bunlardan biraz daha fazla bir şeydik.

"Canım, ne düşünüyorsun öyle, söyle."

"Hiç."

İşte Gül battaniye altlarında hışım ve redle bilenen ruhunu seyrederken, Gülnigâr yüzünde ölümü aşmış birinin ebleh huzuruyla odadan odaya dalgın bir leke gibi dolaşırken, ben, kapı eşiklerinde birikiyordum. Adım atacak güçte olduğumuzu ve adım atmak gerektiğini biliyordum ama

adımın adını bir türlü koyamıyor-dum. Ne yapmalıydık? Troçki'den arta kalan boşluğu neyle dolduracaktık? İşte bütün mesele buydu.

”Ne demek... hiç?"

"Şükran Teyze, yalvarırım yeter lütfen."

Böyle böyle fır fır düşünerek bugüne erdim ben de. Bütün mesele taraf olduğumuzu göstermekti. Cür'et etmekti. Hangi tarafa ve nasıl cür'et edeceğimiz meçhuldu ama bıçak bizimdi. Ve ama "cür'et mi?” dediler hep, "hah! Yenilginin mazereti.”

Beni burada unutsalar. Perdeyi sımsıkı çekip savulsalar. Şakağımda bekleyen namluyla baş başa kalsam. Oturup kendime üzgün uzun bir çukur açsam. İçine girip uyusam. Uyudukça tenhalaşsam. Uzak olsam.

Çünkü onlar *annelerini erken, babalarını ölümlerine yakın seviyor.* Onlar en çok bunu biliyor. Babalarsa sevilmeye gelmiyor. Babalar bir kere sevildi mi hemen kısalıp ölüyor. Buna önce yas, sonra yasa deniyor. Böyle oluyor: Çocuk tüfeği eline alıyor. Namlunun ucunda: okunaksız bir baba. Sonra korkunç şeyler oluyor. Kırık cıncık ve leke. Saçma ve kül. Ve bir de bakmışsın, baba gökte soluk bir amblem. Tedavülden kalkmış delik para.

İşte bana da yenik düşürecek bir baba lazımdı. Sütten kesilince gözümden düşürürdüm onu. Kasıklarım tüylenince dilimden düşürürdüm. Ayağı mı kaydı, hemen basardım üstüne, boyum uzardı. Sonra tüfeğimi alırdım elime, bıyığım çıkardı. Sonra sonra, *dünyanın rengine kandım,* derdim, ah ah ah, ama çok sonra, bu sefer başka bir namlunun uğursuz ucunda: *Gençliğin coşkun ve korkunç kanatlarıydı onlar!* Ki haklılığıma ne hayat ne dünya halel getirebilirdi: Kulağı geçmeyen boynuzun neye faydası olur ki?

Bense bir kurşunun kazasıyım. Zaten vurulmuş bir babanın kırık boynuzuyum.

"Bari uyu."

Ama içimde gösterişiaşan bir şey var. Gerisi mi? Hah! Istırap, ah ve *laf laflaf*

DE

BEN DE CUMHURİYET GAZETESİ'nin üzerine doğdum. Sene *bindo-*

kuzyüzeylül.

Hemen her şey benden önce olmuş. Duydum. Kıçımda, üzerine doğduğum gazetenin kara koca puntolarının izi. Ağzımda, çiğnedikçe büyüyen bir ukde: Bir ihtimal daha varmış ve çok -hem de çok- çok güzelmiş. Onlaranlatmış, ben ellerimi dizlerime koyup oturmuşum. Kıçımdakiizlerden başlamışımüşümeye. Ağzımdaki ukdeye tane tane sütdişi dökmüşüm. Yastığımdan panzer geçmiş, ateşlenip öksünnüşüm. Ben ihtimallerin en güzelini dinleye dinleye olmuşum.

Yumurtanın akını yutamadığım günlerdi. Perdeler hep çekili çünkü dışarıda *engerek ve çiyanlar* var. Yatağımın başucuna asılmış bir resimden yoksulluk bakıyor bana, uzun uzun sümüklü, her sabah yalınayak. Ben ki henüz açmışım gözümü dünyaya ve sabaha. Yorganın altından çıktığım gibi koşmaya başlıyorum. Üç oda bir salon, dört dönüyorum. Her şey nerede? Her şey yerli yerinde. Ben de mi? Ben de. Ve neyi tanıyarak büyümem gerektiğini iyi biliyorum.

Onlar mı? *Onların kâbesi vardı.* Bizim kâbemizse başkaydı. Her sabah toplanıyorduk çevresinde ekmek kırıntılarının, cam bir tuzluğun ve çelik kaşıkların. "Bak," diyordu baba, elinde bir şeftali çekirdeği, *"bir şeftali bin şeftali* demektir." Baba öyle deyince, havada sersem eğriler çizen ayaklarımı fark ediyordum. S^anki bir rüyaya uyanıyordum da karnımda kıpırdanan çekirdeğin fıkırtısını duyuyordum. Daha da sıkı tutunuyordum elimdeki kaşığa ve sofrada bir başıma kaldığımda kaşığın sapını masaya vurup "onların kâbesi var," diyordum, "ama şeftali çekirdeği bizim."

Gerçi o güzel, hem de çok, çok güzel ihtimal tedavülden kalkmıştı. Onu anımsamanın gürültüsüne yalnız benim gibi kıçı puntolular tanıktı. Elde kala kala bir çekirdek bir de biz kalmıştık. O kadar azdık işte, ne az, yenilgi gibiydi az olmak, *ta* o zaman biliyordum. "Olsun," diyordu baba, "sen yine de dik gibi dur." Mır mır ötüyordum ben de ardından: Dik gibi duracaksın. Ve olduğundan kalabalık görüneceksin. Ve üreteceksin. Ve unutmayacaksın.

Anladın?

Anladım!

Üretim esastır! Üretim esastır! Her vakit, yatsı dahil, üretim esastır! Öyle iyi anladım ki hem, avuçladığım gibi şeftali çekirdeğini sokağa fırladım, açtım kollarımı iki yana, daldım akşamsefa-lannın arasına, dizim dirseğim kabuk kabuk yara, *kalin!* dedim, bir başıma, *kakalin kakalin kamaya!*

Mevsimler geçti, böyle böyle, günler ve saatler derinleşti. Bir çıkrık döndü. Işık eğrildi. İbre öğleden sonrayı gösterdi. Boyumu karışla ölçtüğüm günlerdi.

Eve döndüm, üstüm başım çocuk kiri ve teri, sol yumruk sıkılı, sağ yumrukta dişlenmiş bir kalem, eğildim deftere, blumdan soludum, alnım çizgi çizgi, alnım yorgun ve kırık, bir an olsun düşünmedim, hepsini sildim ve baştan yazdım: "Ali topu yap. Oya elma yap. Ayşe kitap yap..." Ama dinmek bilmedi kulak mememin acısı, kalbime indi, oradan yumuşak karnıma: "Zehra süt yap. Kaya okula yap.” Yazdıkça saçım kirpiğime dolandı ve dünya alnım-da uğuldadı: Devrim değil inkılap! Zebrail mi? Çok günah!

Çünkü utandım. Beni kulak mememden duvara çaktılar, kendimi oradan çekip de kurtaramadım.

İşte dünyaya kulak mememden tutturulduğum o bir teneffüs boyunca havada sallanan ayaklarıma baktım ve çok düşündüm.

Onlar hep birlikteydi. Bir ben bir başımaydım. Onlar hiçbir şey anlamayacaktı. Her şeyi ben belleyecektim. Ben ki ihtimallerin en güzelini dinleye dinleye olmuştum. Ama ne olmuştum, onlara ne? Dedim ah! ve canımdan uzun bir nefes koptu. Koptuğu gibi de sınıfın uğultusundan yumurta, bisküvi ve çiş kokusuna, yerdeki çerçöp ve tuvalet çamurundan penceredeki buğuya karışıp, pess, saatlerin ağırlığına bıraktı kendini. Karşı duvarda, yıllardır asılı durduğu yerden bana yan yan bakan ulu önderi işte o an fark ettim. Fark etmemle bir, gözümün yaşı pıhtılaştı. Damarlarımdan sirke aktı. Gırtlağımda korkunç keskin elma tadı, sesim kırçıl, gözlerim parıl parıl, dedim: "Pıssst! Sen de mi devrim dedin?"

Ağırlığımı çay kaşığıyla ölçtüğüm günlerdi.

Dur duraksız yağan tebeşir tozu gözkapaklarımda birikip ağır-laşırdı. Eve dönerken hiç konuşmazdım. Günün ışığı eğrilip soldukça, beni dünyayla bir arada tutan dikiş tıkır tıkır çözülürdü. Bir yanım uyur, öbür yanım susardı.

Akşam kapıya dayandığında, tak tak, gözkapaklarımdaki tozu silkeleyip kim o? derdim. O zaman kapıdan baba girerdi. Dünyanın uğultusu girerdi. Kapkara ve kocaman türbinlerin uğultusu, asitli sıvıların fokurtusu, eğe ve çekicin sesi, yanmış yağ ve polyesterin kokusu girerdi. Ayaklarını sürüyerek girerdi. Tanıyarak büyürdüm. Sofraya tuzkarabiberekmek götürürdüm.

İcraatın İçinden programı başladığında, ha-ha, buğday taneleri uçuşurdu ekranda, sofradan patates yemeği geçerdi ve pilav ve turşu ve traktörler, (örtmene bok denmez kızım), dap dap dapdağı-nıktı her yan, ekmek kırıntıları, tuz, iplikler, boş makaralar, (ha Zebra ha Cebra, üzülme kızım), tabaklar boşalınca masadaki kırıntıları tek tek toplardık tek parmağımızın ucunda, göz göze gelemezdik çünkü doymanın utancı girerdi aramıza, (ama bir daha kendini duvara çiviletme, gerekirse devrime inkılap de, tamam mı kızım?), *sağcı kestanelerin göbekleriyse çoktan çatlamıştı* işçi kanı içmekten *amagüneşin zaptı yakındı*, (dünyanın tuzu sensin, unutma), ama akın yoktu, benim gibi kıçı puntolu aksaklar vardı, anımsamanın gürültüsü ağırdı ve herkesi evine mıhlamıştı, buğday yağıyordu her yana, sanki kar yağıyordu ama, (anımsamak için unutmak gerek kızım, sen sakın unutma), böyle böyle, sofranın en ortasında birikiyordu üç parmak kadar, iki gözümüzün ikisine de birdi tuz ya da kar, saygıyla susup bekliyorduk ve çok geçmeden geliyordu Lenin, bir tuzluk kadardı boyu, (dünya ne yener ne yenik düşer kızım), hep devrimin seksen ikinci gününde geliyordu, düşe kalka dans ediyordu karın üstünde, neşeyle geçip gidiyordu soframızdan, sevinçten gözlerimiz doluyordu her seferinde, ama kederli bir şey vardı o ayak izlerinde, kederli ve ağır ve susuyorduk, (ve ölüm yalnızca ölüleri ilgilendirir), biz sustukça buğday taneleri havada dört dönüyordu, bir acılık vardı, buğdayda da buğdaya bakmakta da, (bu yüzden *yetmişinde bile zeytin dikeceksin* ve olduğundan güçlü görüneceksin), başımızı kaldıramıyorduk, başımız ağırdı, çünkü bilmek ağırdı, çünkü bir buğday tanesi bin buğday tanesi demekti, (ve üreteceksin ama unutma: Onlar senden ama senin değil),

taneler havada dört dönüp duvara çarpıyordu, sallandı koca duvar, sallandı ve yıkıldı, uzaktı, ağırdı, sırtunız üşüdü, al-nımız karıştı, (sen bendensin, cânımın şırası, ama benim değilsin), çay içiyorduk, derken körfezin sularına petrol mavi bir kum yağdı, kum değildi buğdaydı, sulara yağdı, *haklıydık, haksız kıldı bizi,* haklıydık, haksız kıldı bizi, haklıydık, haksız kıldı bizi.

Ve sofrada bir başıma kaldığımda kaşığın sapını masaya vurup "iyi değil," dedim, *çünkü bir buğday tanesi kavuşup da toprağa yok olmazsa* hiç-ama hiç-hiç iyi değildi ve sofradan tuzkarabibe-rekmek götürdüm.

Kimse kısalmıyordu, uzayan bendim. Kaşığın sapı masada tak tak ettiğinde, her ettiğinde, uzayan hep bendim. Uzuyordum, herkes biliyor, başım yaşımı aştı. Durmadım, duramadım, ta kendime uzadım. Çay bardaklarını ve meyve tabaklarını toplayıp yatağıma uzandım.

Dedim ne uzun bir gün. Gece sabaha ne uzak.

Ihlamurun dalları pencerede tıkırdıyordu. Gözkapaklarım ağırlaşırken rüzgâr uzun çayırdan geçip incirli yola saptı ve uzaklaştı. Derken bir kapı gıcırdayarak açıldı ve koridorun öbür ucunda bir ışık yandı. Önce kalkmak istedim ama korkudan kıpırdayamadım. Sonra babayı gördüm, bir iskemleyi sürüklüyordu. Hah, dedim ve çıktım yataktan, her şey nerede bir bakayım ben de.

Kapı aralıktı. İskemleyi odanın iğreti bir köşesine çekmiş, oturuyordu baba. Kalbimde uğursuz bir burgu çalıştı o an. Bir şey yağıyordu babaya, bir şey: kara buğday, ölmüş kelebek, bir ikindi sessizliği ya da. Baba sanki durmuş bir saat, hışıltısı dinmiş bir akasya. Olduğundan zayıf, olduğundan kara, olduğundan tenha.

Ne düşünüyordu baba, üzgün uzun baba, parkede bitmiş apansız bir gülü mü seyrediyor, o güle uzanacak babaa! babaa!

Ama uzanmıyor. Sağ elini sol göğsüne koyup bastırıyor ve görüyorum: Babanın sol göğsünden havaya azar pısst azar karışan bir şey var: kapkara ve kocaman türbinlerin uğultusu, asitli sıvıların fokurtusu, eğe ve çekicin sesi, yanmış yağ ve polyesterin kokusu.

Anladım, iyi değil hiç iyi değil, hiç durmadan anladım: Pahası hayat olan bir dava bu, bir cür'et. Bedeli gizlice ve azar pısst azar ödenecek. Ve zamanı geldiğinde baba, *bir ihtilal dahavar deyip gidecek.*

Olduğum yere mıhlandım, pervaza tutundum. Yutkundum ama boğazımda suç gibi kekremsi bir tat kaldı: birazı polyester, birazı yumurta akı. Sanki ağlarken görmüşüm babayı.

İşte boğazımda o tatla bir kapı aradım, bir ihtimal daha, babaya değil, dünyaya değil, kendime açılan bir kapı dalıa. *O da ölmek mi,* dedim. Ben Gülnigâr.

Yedi gece, yedi gündüz geçti. Koridorda gittim geldim, iki kapılı. Sokak kapısı defalarca açıldı. Kırk çift ayakkabı saydığım da oldu, yedi de, üç de. Sayısız cümleden geçtim, sabır rahmet alı zaman. Su içtim ve ağladım. Yirmi sekiz haneye helva dağıttım. Eski güzel küçük haklı günleri andım. Göğsüme babanın ayak izini bastım. Ama hiçbir şey olmadım. Sonra el kaldırdım ve kalktım, kalbimin karatahtasına koca koca harflerle

EY

SENİN DEĞİLİM yazdım.

Devraldığım bayrağın ortası delik, rengi karaydı. Cür'etin ve babamın yasını bu bayrakla tutacaktım. Sonra da üstümdeki toprağı silkeleyip cür'et edecektim.

KIRK

ÖLDÜN. Aferin. Şimdi kalk ve çık.

Anan seni doğurdu bir kere. Bir kere daha çık. Kafatasındaki üzgün uzun çukurdan çık. Odadan çık.

Bir ihtimal daha var. Evden çık.

Bir tepe bul kendine. Bir akasya. Çık.

Şakaklarından midene katran kıvamında bir şey akıyor. Yapma. Yengiyle yenilgi arasında gidip gelen bir sarkaçsın. Olma. Sen hayattasın. Altı üstü, hayatta. Ya.

Bir de kalbinin çoğalttığı rüzgarsın, göğsünün sol tarafında.

Şimdi bir tepe bul kendine. Bir tenha. Çık.

Sakın unutma: Allah'a uzanan dil ufalanır.

Bu yüzden Allah'a sırtını dön ve dilini öyle çıkar. Anladın? Anladın. Aferin. Hadi dilini öyle çıkar da çık.

DAN

Bizler içi oyuk adamlarız Bizler içi doluk adamlarız Birlikte eğilen Kafaları saman tıkılı. Yazık!

T. S.ELIOT "Oyuk Adamlar"

DEVR

SEVGİLİMİN GÖZLERİ bir yaz gecesi gibi berraktır. Saçlarının kıvrımlarında kumral mağaralar görürüm. Ona sokulmak kendi kovuğuma kavuşmaktır. Her seferinde ıslak, yorgun, ağlamaklı olurum. Sevgilimin ensesinde kanatlı balıklar gibi solurum. Ne kadar yumuşaksın, der bana, ne kadar nemli. Sesi kumral sazlıklar gibi dalgalanır kulaklarımda. Elimi avucunun sıcağına bırakır, iyi geceler, derim. O zaman saçları kadife bir yağmur olur, sırtıma dökülür. Kirpikleri ikimizi de örtecek kadar uzar. Caddeden sular seller gibi akar ışıklar.

Sabahın pusu ona da bana da pamukludur. Rıhtıma birlikte yürürüz. Mavi bir dolmuş onu Çömlekçi Çukuru'na götürür. Ben çay ocaklarının, yolcu otobüslerinin arasından geçer, yük gemilerine bakarım. Vinçlerin sesi suda erir. Halatlar gevşer, ıslanır, tekrar gerilir. Ne güzeldir sabah, mürekkebi ıslak bir sözcük kadar taze, içime değer, her sabah, canım ışır, gözüm yanar, ah.

Sahil yolunda acelesiz, yumuşak, tenha yürürüm. Uykumun kalan yarısını Balıkçılar Çarşısı'nın kapısına kadar uyurum. Dükkandan içeri girince dilimdeki pamuklu pusu mavi önlüğe değişirim. Aklım çatallanır o zaman, bir yanım çekilir, öbür yanım taşar. Avucumda büyür soğuk bıçak.

Balıklar çoktan yerleştirilmiştir mavi brandalı ahşap tezgahlara. Sabah sabah nasıl öldüler bu kadar, derim, allah allah, aval aval bakarlar suratıma. Yas saçmalık olsa gerektir, zaten, suyun yası, tutması imkânsız bir maya. Ne cümle ama! bunu kendime derim, ha-ha, sabah sabah amma laf ha! Çay olmadı mı daha?

Elimin sevgilimden artık ılığı günün ilk balığına değdiğinde buz olur. Solungaçlarından sıktınp kamını yararım. Patlıcan moru sıvaşık organları bıçağımın kenarıyla sıyırır, mermer tezgfilımın altındaki kanlı leğene atarım. Balığın gözünü gözüme değdirmem. Zira balık sabahın o saati taze ve sulu bakar, hiç ölünmemiş denli diri görür. Onunla göz göze gelmek gırtlağımdan kasığıma yarık açmaktır, kanlı organlı leğene tane tane damlamaktır.

Duvardaki saate baş kaldırıp ara ara ben de bakarım, o da bana bakar, kasada oturan Etkafa, merhumların pulu biçilirken, içleri boşaltılırken, içi boş pulsuz merhumlar paketlenirken hep bakar bana kalçama pembe ıslak elime boynuma. Yazarkasa çın diye açılıp hırç diye kapanır, paralar sarkar tombul sümüklü ellerinden, yine bekleriz der, pis, bekleriz, pis pis, ağzının yılışık kıvrımına sıvaşır kalır tükürüklü heceler. Kalbim bulanır, midem ağzıma kalkışır, bir damla kanlı su serçeparmağımın ucundan şıp! muhakkak damlar merhumun poşetine. Ben de kanlı poşeti ped bembeyazı bol gülen mavi yunuslu başka bir poşete koyar, merhumu müşteriye afiyet olsun uzatırım.

Nasıl da akar zaman, saatler mevsimler, parmaklarımın arasından soğuk ve kaygan, ıslak tezgâhtan tıp şıp diye, leğenlerde birikip kovalarla taşınarak, dökülerek mazgallardan aşağı, aşağı, yurduna sıçanların, sıçanların ıslak sırtına binip binip inip, diş gıcırtılarına çene tıkırtılarına karışıp köpürerek, aşağı, kara kovuklardan çokça aşağı, ışığın pelteleştiği, ışığın katılaştığı, karanlığın korkunç kamaştığı o çukura. Nasıl da akar, yağlı ampuller sallanır, poşetler hışırdar. Islak tezgâhıma gözlerimi yaslar da düşünürüm. Hiç ölünmemiş denli diri görür gözler düşünürüm. Yattıkları yerden yan yan

bakan merhumların buradan ta o çukura dikilmiş gözlerini gözümle görürüm: Bakışları olta iğnesi gibi saplanmış o çukurun yumuşak kanıma. Bir menzile değil, çoktan devrilmiş bir zamanın enkazına bakıyorlar. Gözlerini ^^mıyorlar. Gözlerini kırpmaya tahammülü yok onların. Cesareti yok. Vakti yok. Onlarda vakit ne gezer, yok.

Bu arada sağ yanımdaki leğende çoktan birikmiştir içleri boşaltılmaya balık. Yazarkasa hırç diye kapanır. Etkafa'nın gözü sulu sulu bakar boynuma. Derim onun gözü var, onun da var gözleri yıllardır, onun da. Aklımın çatalında makas değiştirir upuzun bir cümle, geniş zamandan geçer, mıhlanılmış zamana devrilir. Bıçağım küçülür, pörsür, sarkar. Elimin içinde bir el yanar. Serçepar-mağımdan kanlı su damlar. Derim afiyet olsun.

Öğle paydosunda dünya ıslak havlu ve ilaçlı su kokar. Ama çay puslu ve tenhadır. Bir de yerim iki dilim teselli ekmeği ve bembeyaz peynir, acelesiz. Yer ve düşünürüm sevgilim Memo'nun Çömlekçi Çukuru'ndaki dükkânda ağır ağır işleyen sıcak elini.

2.

Yağlı pencereden sızan ışıkta eğri oturuyor. Saçına alüminyum tozu yağıyor. Bükülen perçinin, delinen alüminyumun, eğelenen plastiğin, haldır huldur dönen matkabın sesiyle içi hıjırdıyor. Sağ yanındaki mavi önlüklüden aldığı devreyi lehimleyip sol yanındaki mavi önlüklüye veriyor. Eriyen kurşunun dumanıyla gözleri sulanıyor. Ara ara baş kaldırıyor dumanlı sulardan, bir merak balığı gözleri iri iri be^rrak, bakıyor insan ne sessiz ve dalgın, sessiz dalgın tozlu ağlamaklı.

Sobada yanıyor yanmış yağ kupkurutaraktan havayı. Samye-linde yaprak gibi büzüşüyor içi mavi önlüklerin. O mavi önlüklerin içinde kara kuru solgun adamlar oturuyor. Onlar hiç göz göze gelmiyor. Ama ara ara omuzlarının üstünden geriye fırlattıkları bir bakışları var. Birbirlerine değil, onları vaktiyle birbirine lehimleyen ihtimale bakıyorlar. Çoktan tedavülden kalkmış bir cümlenin enkazına bakıyorlar. Aynı adam oluyorlar o zaman: Dışarıdan bakınca, içine haciz gelmiş bir adam. İçeride, geçmişin enkazını şimdiye fırlattıkça dirilen bir hayalet, bitmeyen bir yastan çatılmış bir şölen, bolca toz, toprak ve çekirdek.

Memo sandalyeden kalkıp pencereye yürüyor. Simitçi Salman geçiyor sokaktan, çocuk sürüleri, Ayı Cafer, hurdacılar ve iki yanında salkım salkım köpekle Pepe. Aklının bir yanı içi boş teneke kutu gibi yuvarlanıyor Memo'nun. Yüz yıl sonra, diyor ve mavi önlüklüler başlarını kaldırıp Memo'nun sırtına bakıyor, Simitçi Salman ölmüş olacak. Çocuklar, hurdacılar,Ayı Cafer, Pepe ve köpekler de. Biz de ölmüş olacağız, birazdan hep birlikte ekmek banacağımız yoğurdun mayası da, sokağın köşesindeki dut da, o duta konan kuşlar da. Kurbağalı Dere'nin çamurunda, Atlantik'in abislerinde, Klimanjaro'nun krater göllerinde, Nizip'in fıstık bahçelerinde, Sarı Deniz'deki mağara kovuklarında, o kovuklara bırakılmış yumurtaların içinde, küvezlerde, Ergani'de bir kıraathanede, Serik' te bir portakal bahçesinde, okul tuvaletlerinde, nüfus müdürlüklerinde, tren istasyonlarında ve kutuplarda şu anda güpleyen, ne acz ve mucizedir ki aynı anda güplemekte olan, üff, işte bu kalplerin hiçbiri güplemeyecek. Kapanacak çevrimi bizi birbirimize rapteden güplerin. Bu fotoğraf pis sararacak.

Yağlı pencereden sızan ışık, havada sersem daireler çizen tane tane toz, bir an, donuyor, soba susuyor, sesler soğuyor. İşte o zaman Memo'nun pencereden seyrettiği gezegen, dalından kopmuş meyve gibi düşmeye başlıyor, düşüyor aşağı, aşağı, çokça aşağı. Vay be, diyor Memo, nasıl da düşüyor, hah, ilerlemiyor.

Omzunun üstünden geriye bakıyor, mavi önlüklülere, polyestere katılan pembe boyaya, içi boş plastik yuvalara, o yuvaların içine oturtulan devrelere, devrelerin koca çelik tepsiye tek tek dizilişine yirmi altıya yirmi altı. Benim içime haciz bile gelmedi, diyor.

Reçelli kurabiyeye benziyor altı yüz yetmiş altı pembe kon-jektör polyester üstlerine döküldüğünde. Bmgıldıyor polyester. Bıngıldıyor da donuyor. İçindeki transistör üç ayaklı bir eski zaman böceği gibi fosilleşiyor. Memo kendiyle transistör fosili arasındaki mesafeyi çay kaşığıyla bile ölçebilir. Ama onun saati durdu, diyor, onunki durdu benimki akıyor. Mavi önlüğünün sırtındaki harfler R diye T diye L diye titriyor. Sevgilim kendiyle transistör fosili arasındaki mesafeyi ölçemiyor.

Hadi, diyordu baba, hadi ama.

Pis faşistlerin göbekleri çatlamıştı işçi köylü kanı içmekten ama *gün doğmuş hep uyanmıştık.* Reçelli ekmeği tıktınverdim ağzımdan içeri. Süt bıyığımlan ve içimde pazar gezmesi sevinci, çıktım ben de açık alınla sokağa. Elim babanın avucunda esmer bir yumurta.

O ne kadar kuştu öyle, hayırlı mayıslara vesile olsundular, ağzım bir karış açık ve işaretparınağım havada, baba kuşa bak baba ha! diye diye ve seke koşa ilerliyordum çevik adımlarla. Çoğalıyorduk her köşe başında. Çırpınıyordu bayrak en bi önümüzde ki çırpıntısı yerden göğe kızıllı kıyamet öyle bir bayraktı. Gülüyordu baba, gözleri onurla kamaşık, dönüp dönüp göz kırpıyordu bana, bak diyordu, ne kalabalık ama, bak. Yengi gibiydi kalabalık olmak, ta o zaman biliyordum. Ateşin dili, suyun köpürişü, rüzgârın fırdöndüsü neyse, öyleydik işte ve dememiz oydu ki yeter be! Gözümü yumup ünlüyordum ben de en tiz sesimle: Susma sustukça kul-tuluşa kadar sıra sana yeter ulan yıldıramaz savaş! Üff, çok gülüyordu baba, sağ elini sol göğsüne koyup gülüyordu, indir o yumruğunu da sol yumruğunu kaldır, diyordu, gülüyordu, ne sabah ha, kultuluş mu? ha-ha! Alana varmamıza vardı daha, *sayılmazdıkpar-mak ile,* öyle bir güruhtuk işte, başta bayrağımız tam tam tatam.

A-ha! Hele koptere bak baba ha! diye bağırıyordum ki Metin Am-ca'nın göbeğine tosladım ve Memo karnını tutup pis güldü.

"Ne gülüyorsun be," dedim, "pis."

"N’aber cadı fındığı?" dedi Metin Amca.

Memo'nun eli Metin Amca’nın avucunda. Kırmızı gömlek giymiş Memo, boynuna da mukavvadan pankart asmış: ÇUCUKLARA DAYAK YOK. Aptal. Memo tembel ve şişko, koridorda koşarken gö-

beği hopluyor, avuçları hep terli, en arka sıradaAyı Mahmut'la oturuyor. Mahmut'un babası kapıcı, örlüğü de yumurta, arapsabunu ve rutubet kokuyor.

"Ta o zamandan bu zamana görmedi bu meydan böyle kalabalık," dedi Metin Amca, bir sigara yaktı. Baba da başını sallayıp "ya," dedi, "değil mi ya." O da bir sigara yaktı. İkisi de gözünü kısıp kalabalığa içli baktı.

Eğilip "'çucuk' diye yazılmaz o," tısladım Memo’ya. Memo’ nun gülüşü soldu. Salak. Örtmen tokat attığında, ha-ha, gözlüğü havaya fırlıyor Memo'nun. Ağlamamak için dudağını ısırıyor. Beslenme teneffüsünde hep salçalı ekmek yiyor. Akşama doğru sümüğü iyiden iyiye yeşerip katılaşıyor. Pis sümüklü.

"Sensin sümüklü!"

"Sensin!"

"Sensin!"

Kaldırıma çıkmış, iyice kenara çekilmiştik. Metin Amca'yla baba sırtını duvara yaslamış, kalabalığa duman üflüyordu. "Elli bin var herhalde," diyordu Metin Amca gözlerini kalabalıktan ayırmadan. "Elli bin mi? En az yüz elli bin!" diye çıkışıyordu baba da. Metin Amca "hadi ordan," dedi. Bir büyük rakısına bahse girdiler.

"Meze de olacak ama."

"Fava ve haydari."

"Şakşuka da."

"Tolik!"

"Tolik mi?"

'Tolik... "

Avurtları çökmüş, yatağa düşmüş, takatsiz devrimcilerin resimleri geçiyordu önümüzden. Bolca yastık ve yorgan. Karyola demiri. Yarı kapalı gözler. Boğumları fırlak parmaklar. Yan yatmış zafer işaretleri. Resimlerde görünmüyor ama o yatakların kenarında çamurlu kar renginde, pırtıklı ve hep nemli naylon terlikler var. O terlikleri giyip de o odadan çıkınca boklu su kokusu. Ayağını sürüye sürüye boklu suya yürüyen aç kadınlar adamlar. Yürürken kil-ğıt hışırtısı gibi bir ses çıkarıyorlar. Mücadelemiz, diyorlar.

Yıldıramaz savaş! diye bağırdım ben de, yan yatmış zafer işareti yapıp Memo'nun gözünü oyacakmışım gibi atıldım. Memo geri sıçradı.

"Kızım, indir o elini!" dedi baba.

"Memo ölüm grevinden korkuyoo!"

"Elini öyle yapma."

"Ben ölüm görevinden korkmuyorum."

"Elini indir kızım çabuk."

"Öd leğek Mee moo!"

"İndir elini dedinı."

"Görev denmez oğlum."

"Sensin ödlek!"

"Sensin!"

"Sensin!"

İndirdim elimi, cebime koyup yumruk yaptım. Pis faşistle dolu helikopterler fırıl fırıl geziyordu göğü. Gittikçe uzaklaşan solgun kadınlı adamlı pankartlara uzun baktı MetinAmca, sonra eğilip babanınkulağına bir şey söyledi. Babanın eli havada bir utancı tartar gibi açıldı, vurulmuş kuş gibi düştü geri, düştüğü yerde benim elimi buldu sonra. Hadi, dedi, alana varmamıza var daha.

Metin Amca'nın bıyığı kocaman olmuştu suratında, gözüyle bumu içeri kaçmıştı. Bir gece ağlamıştı bizim evde Metin Amca, gözüyle bumu o zaman da içeri kaçmıştı. Göbeği hopluyordu, zelzele oluyormuş gibi sallanıyordu masa. Memo tabağındaki salçaya dikmişti gözünü, başını omuzlarının arasına çekmişti. Örtmen tokat attığında da öyle yapıyor Meıno, sonra da dudağını ısırıyor. Ödevini yapmadığında "örtmenim ödevimi Mahmut yırttı," diyor. Pis yalancı.

Alana varmamıza, üff, çok vardı daha. Başta bayrağımız terliyorduk. Pis faşistle dolu iki helikopter alçak uçtu, o ara, derken bir telsiz hışırtısı duyduk ve üç kişi ölmüş! bağırdı kalabalıktan biri. Üç devrimci öldüsü kalktı bugün buradan!

O adam öyle dedikte baba elimi fena sıktı ve bir kıtırtı oldu. Havada yumurta sansı birduman oldu. Aramızda bazı pis provaka-törler var, dedi baba ve gözünü kısıp kalabalığa baktı. Pis katiller, tısladı Metin Amca. Ödlek Memo yutkundu. Derken kalabalığı bir arada tutan kopça dan!

diye kop tuuuuu! Çabuuk!

ünledi baba

ve dan dan daan! beni, az ileride bir sokağı işaret ediyordu Metin Amca, elimden çekiştirerekten tabana kuvvet dıgıdık dıgıdık koşuyordu ki baba Memo'nun çığırışı geldi arkadan

Bab'aa! Bab'aa!

metinamca'nın gözü dan! pörtledi o an, ben, kalabalık girdaplandı, gördüm, memo oracıkta kakılmış kalmış oy oy çölde bir frenkinciri oy gıdısı şişip sönen pankartlı bir kurbağa

ku vak vak vak

nerrdee!

metİİN! çocuuk! bağırıyordu baba ama arkamızdan ittiriyordu dıgıdık kalabalık babayla beni içine sokağın ve çokça içine. meti-namca oyy! çoktan dönmüştü geri labada labada yarıyordu kalabalığı, atıyordu kulaç üstüne kulaç diklenerekten akıntıya hoplata-raktan göbeğini

me’MOO! me’MOO!

derken bazı camlar kırıldı bazı yumruklar atıldı ve tmzleyceğz hepniz ded bkışlar kani knli tbncalı br adın v dört bir ucndan tutştu kalbalık ki k ki o ne tutşma ve bavda ıslak br duman çiğ san olarktan yutt Memo’yla Metin Amca'yı

hüüüüüüüüüüüüüüüp!

diye başladı iki gözüm sarı sulu

ağağağağalamağaa ve dedi baba

KORKmaa!

Başta bayrağımız

pis doluşmuştuk o sokağa itip itp birbrimz itp kakp kakıyordu herkes herkesi, ağaağaalyrduk sarı sarı, alana varmamıza ne çok vardı daha v temzleycğz hepnz diyrld

(ama herkes biliyordu nereye gitmeyeceğini. (Çünkü herkes biliyordu uzaktan iplerle ağır ağır indirilen bir savaş arabasıydı devlet.) Herkesin kanamaya teşne bir yumuşak karnı (iri ellerini bastırıyorlardı dikişleri çözüldü çözülecek yaralarına (demek ki herkesin vardı kanamayateşne bir yumuşak karnı)) vardı. Herkesin içinde gezdirdiği boğdurulmuş bir ölü (herkesin ama hepsinin), herkesin karnından gırtlağına ve oradan da ağzına yürünerek yükselen bir ölüsü vardı. Sımsıkıydı insanların ağızlan (çevrimi çoktan kapanmış mühürlü parantezlerdi onlar). Yine de insanların ağızlarınakadar yükselmiş ölüler fırlak boğumlu parmaklarını geçiriyordu dudakların arasından ve sürgülü bir pencereyi açar gibi (dilin dişlerin damağın arasından ite kaka) açıyorlardı o ağızlan sonra. O ağızları açıp yaralı bereli başlarını çıkarıyorlardı oradan. Çıkardıkları gibi de dirseklerini dayayıp insanların azıdişlerine (azıdişlerine insanların), göğüslerini yaslayıp ağızların pervazlarına (ağızlarının pervazlarına insanların), başka ağızlardan başını çıkarmış başka ölülere el edip n'aber? diyorlardı, ne güzel bir sabah ama, ah, alıştın ölülüğe?)

Hiçbir şey olmuyordu. Ama çok korkunçtu bu olmayan. Toz duman kırık cıncık ve çığırışla bulandı başım ve sıkıyordu elimi çok fena babaa babaa!

Ne olduysa o zaman mı oldu, bir silah sesi daha oldu, sokağın girişinde pis oldu. Kasılmış kas gibi kakıldı kaldı kalabalık, soluğunu verdi, karnını içine çekti, avurdunu çökertti ve üff

güp! dedi patladı göğüs kafesimde bir şey, elimin kabuğu çatırdadı, gözüm karardı karnıma kaçtı: Korkma, diyordu baba hâlâ, korkmaa korkmaa sakın korkmaa! Ve babanın ağzının içinden yan yan bakıyordu bana bir adam. Babanınazıdişlerine dirseklerini dayamış, babanın korkma! diye açılıp öylece açık kalan ağzından başını çıkarmış kara kuru korkunç şirin bir adam, artık hiç korkusu kalmamış bir adam, bakıyordu sokağa, gözlerini kırpmadan bakıyordu toza dumana kırık cıncık ve çığırışa. Ve korkma! diyordu baba, korkmaa korkmaa korkmaa kızım korkmaa korkmaa kork-maa sakın korkmaa ve bakıyordu bana yan yan, kara kuru korkunç şirin, hayatının tüm acılığı benim yüzümde birikmiş gibi, gözünü kırpmaya tahammülü yokmuş gibi, cesareti, vakti,

4.

Bi keresinde peşime takıldı Etkafa. Fark etmemiş gibi yaptım, fark etmemiş gibi yaptığımı fark etmemiş gibi yaptı o da. Doncudan sağa dönüp esnaf lokantasından sola döndüm, aynen geldi ardımdan, pis, yolu uzatıyordum oysa, daha ne kadar gelecek peşimden soruyordum. Aktardan içeri girdim, erik kurusu, yaban mersini baktım, bir badem kıtırdattım, oyalandım. Etkafa ellerini cebine sokmuş, aktarın çaprazındaki manav tezgfilının oradaduruyor, bir gözü bana fıldır fıldır, diğeri patateslere düşünceli bakıyor. Kahkaham geldi ama atmadım. Dedim aktara iki yüz gram kabuk tarçın lütfen çabuk tartınız.

Hızla çıktım aktardan, kendimi meşgul ve sinirli yaptım. Et dükkânının önündeki beyaz minibüsün arkasında durup gözlerimi kıstım, pırasalara baktım. Baktım Etkafa kıçın kıçın yanaşıyor, "oo," diyor, "00 ..."

"Oo, siz ha?"

"Yaa, yaa ğaa..." Ağzı hafif çarpık, yutkunuyor durup durup.

Maıav tarttı pırasamı uzattı, tam uzanıp alacaktım ki uzanıp aldı pırasamı alçak. "Ver şunu," diye tısladım, poşeti kapmak için öne atıldım. "Oo," dedi işaretparmağını ileri geri sallayarak, "patronunu da düşünürmüş." Ve vermedi pırasamı geri.

Bu hödükle benim aramda kökleri allah bilir bilmem neremize uzanan bir dava var. Bu durum bir ilişkiyi değilse de bir ilişmeyi zorunlu olarak doğuruyor. Aslında ilişiğim olmasını isteyeceğim en sonkişi biledeğil Etkafa. Ne varki ilmekleri bilmem ne zaman atılmış bu gergef hayli eski. Hangimiz geyik hangimiz avcı, geyiklerin bunca su içtiği yöremize beni kim kaktı, çıkıp gitmem gereken kapı nerede, ne bileyim nerede.

Onu ilk gördüğümde tüh! dedim. Dükkânın kapısındadurmuş, camdaki ilanı işaret ediyordum. İçeride oturuyordu Etkafa. Başladı kalçamdanokumaya beni, göğsümden, dizkapaklarımdan. Midem kasıldı ve derhal ağzıma kalkıştı. Ve derhal kakıldım kaldım oracıkta ısrarcı bir leke gibi. Halbuki mideye kulak asmak gerekir, mide bir kere kalkıştı mı olay yerinden tez toz olmak gerekir. Ama kakıldım. Hâlâ bilmem. Neden midem ağzımda girdim dükkândan içeri? Ve yövmiye ne kadar? sordum. Oysa paraya maraya ihtiyacım yoktu benim. Mavi önlük istiyordum, o kadar. Mavi önlük. O kadar.

Sonra sonra onun ebleh suratına her baktığımda, dudaklarımı tiksintiyle her büzüştürdüğümde bizi bir arada tutan yasanın varlığıyla ürperdim. Yalnız olduğunu sanıp şevkle bumunu karıştıran birinin ifadesi vardı yüzünde bana her baktığında. Dişleri iğrençti. Öğle paydosunda oraya buraya s^ürtğü salçalı ellerinin telaşı, göbeğini kaşırken yüzüne yayılan baygınlık, çay içerken havaya kalkan kıllı serçeparmağı, ne idüğü belirsiz tüküriiklü şivesi dilinin, iğrençti. Ondan tiksinmekte bir tuhaflık yoktu. Ondan kim niye tiksinmesindi'! Sorun, benim de ondan tiksinmemdi. Benim de, herkes kadar. Bu yüzden ona her baktığımda kendi ruhumdaki makas izlerini gördüm. Hazla aşağılayan, aşağılayıp sızlanan, sızlandıkça irileşen, çeperine kabuğuna sığmayan bu gıcırtılı ruh benim-di. Gündeliğin diline zerre sabrım yoktu. Bir yandan da sapına kadar bıçağımın, bir gündelikçiydim ben. Ve Etkafa'dan bir an olsun tiksinmemeyi başarsam, *dünyayı solduracaktım.*

"Şurada bir çay içelim mi senle, hımın?” diyordu Etkafa. Beyaz minibüsün arka kapısını açıp içerideki inek ve koyun kafalarını et dükkânına taşımaya başladılar. Görmemiştim daha önce pişmemiş inek ve koyun kafası böyle müstakil.

"Bir çay içelim hadi şurada guytuda. sıcak sıcak, hımm?"

Pişmişini çokça görmüştüm yağlı ampullü fırınların içinde iştah açsın gelende geçende diye ki yağ kahverengi damlar burunlarından ve benzerler gülen gözsüzkeçiye.

"Seninle aramızda bir elektriklenme yok mu sence de gel go-nuşalım çay içelim höpür höpür sıcak?"

Diri ve suluydu gözleri, yeni ölünmüş, belli, korkunç ölünmüş, gövdeleri titreyip kasılıyor hâlâ uzakta bir mezbahada tavanından demir askılar sarkan ama orada *göz ne gezer,* gözler burada, bakıyorlar, burası neresi gövdem nerede burası neresi gövdem nerede.

"Bari az çekilelim genara da adamın işine engel olmayalım yavrum," dedi Etkafa. Kahkaham geldi yine ama bence azar azar kuduruyordum da.

"Bakın,” dedim, "ben şuradan şuraya bir adım atmam ve sizinle çay içmem ve ben sizin yavrunuz değilim ve pırasamı geri verin."

"Nedenmiş o?" diye sordu, sorarken güldü, gülerken göbeği hopladı, göbeği hoplayınca az geri kaykıldı, geri kaykılınca poşeti sallandı.

"Çünkü,

dedim vekanlıbirönlüğe yanağını yaslamış ve ağlamış bir inek öldüsü geçti aramızdan

"onlar benim pırasalarım."

kanlı önlüklü adam et dükkânından elim kolunu sallaya sallaya çıktı ve oflaya poflaya geçip aramızdan beyaz minibüse girdi

"Aynca,

dedim ve alnını kanlı önlüğe yaslamış ve ağlamış bir koyun öldüsü geçti aramızdan

"siz benim dengim misiniz de ben sizinle çay içeyim, verin pırasamı geri."

"Bak seen,” dedi Etkafa ve ağzı seyirdi. "Dili de sivri, ama ben severim sivri dilleri, sivri dillerini seveyim senin.” Ve şak! şaklatıyordu dilini, çalkalanıyordu gözleri şak dada şak dada şak şak.

Kuduruklu köpüklenmelerle bıçıldı midemin iç zarı mı ne.

"Banabak” dedim, "pırasamı veriyor musun vermiyor musun?"

"Vermezsem n'olur?" diye şakladı pislik.

"Vermezsen ne mi olur?"

"Haa... n'olur?"

"Vermezsem n'olur dedin sen, doğru mu duydum?”

”Haa... n'olur?”

"N'olur?"

"N'olur?"

"Tahmin et n'olur."

"N'olurmuş?"

"Olur bir şeyler..."

"İyi de n'olur yavrum, n'olur?"

"Olur olur.”

Gülüyordu Etkaf a ve şak! şaklatıyordu dilini, çalkalanıyordu gözleri şak dada şak şak dada şak.

Sinirli ve dinçtim epey. Etkafa'nın dişleri ıslaktı, büyüyordu. Beyaz minibüsün kapısı küçülüyordu ve küçüldü hamsi ağzı kadar. Çarşının ışıklan birbirine girdi. Meyveler sebzeler ve beyaz minibüs o dolaşık ışıkta azar pısst azar eridi. Temizleyebilirdim. Bir ışık çakmasına bakardı, bir

kamaşmaya. Temizleyebilirdim, herkes biliyor. Ama mavi önlük istemiştim ben. O kadar. Mavi önlük. Hah!

"Eee, neymiş bakalım?"

"Çalkala yavrum..."

"Ne?"

"Çalkala yavrum. Çalkala."

"Ne çalgalaması be?"

Açtım kollarımı iki yana, şakırdataraktan parmaklarımı şak dada şak dada kalçamı bir sağa bir sola şak attın attırıverdim.

"Böyle şaklatacaksın! Bak! Oh oh! Şaklat sen de!"

"N'apıyorsun be..."

"Çek önlüğü patlat varoluşu! Oh oh! Ne acı ne acı!"

"Sussana be."

"Şaklat patlat yusyuvarlak kremalı börek sütlü çörek şaklat patlat..."

"Dursana ulan.”

"Çek önlüğü be! Çek be! Çek ulan! Yeter be! Döktün'!”

"Al elimden şu pırasayı."

"Patlat yavrum çalkala patlat!"

"Al pırasanı manyak garı!"

"Sallaah! Kallçaah!"

"Al şupırasanı!"

Aldım pırasamı ve bok! dedim patladım suratına. îşaretpar-mağımı tiksinmeden soktum çıkardım kalbine. Boştu gerçekten de ama mesele o da değil.

5.

Oda desem değil ama içinde ateş yanıyor. Dizlerimi çekip k^ıma bir köşeye büzüşesim var ama yok diyorum, bu değil. Hem kim koymuş o ateşi oraya.

Koridora çıkınca serinlik vuruyor yüzüme ama rutubetli. Duvarlar yosunlu, damarlı, ıslak. Et gibi bir de, dokununca bıngıldıyor. Böyle koridor mu olur, tövbe tövbe.

Açık havaya ağasını var. Bakıyorum bir pencere aralık. Boş-ver kapıyı, diyorum, pencere en iyisi. Sonra pencerenin önünde anlıyorum ki kapı daha iyi. Ama artık çok geç. Sofra çoktan kurulmuş. Patates yemeği, pilav ve turşu. Hadi, diyor baba, hadi ama.

İstemiyorum patates yemeği. İstemiyorum pilav. İstemiyorum turşu. Tuz uzatıyor baba. Yok, diyorum, o da değil. Canım sıkkın. Masa sallanıyor.

Aa, diyorum, metinamca gelmiş. Nasıl ağlıyor ama nasıl ağlıyor ama nasıl ağlıyor. Tabağıma fındık atıyor Memo. Ağlama, diyor baba metinamcaya, kendini bağışla. Senin baban küçük bir hain, diyorum Memo'ya.

Ve kaşığımın sapını tak taka tak masaya vuruyorum. Herkes susuyor. Yeter artık, diyorum, havamız değişsin biraz, haydi eller havaya! Hep bir başlıyoruz şakımaya *kakalin kamayal* Baba elini çırpıyor. metinamca çatalını bardağına vuruyor. Meıno kafasını sallıyor. Ritmi tutturamıyorlar ama bir türlü. Yok diyorum, öyle değil. Yok. Öyle de değil.

Kapı açılıyor, kar maskeli terli iri adamlar geliyor. Karaçükle-ri bellerinden sarkıyor. Sivas ekibi mi bu? Evet Sivas ekibiyiz, diyorlar, haydi eller havaya! Başlıyoruz hep beraber çayda çıra oynamaya *humargöz uyanıyorfıtil çifteyara biryürekmi dayanıyor.*

İçim pis sıkılıyor birden, oynamayacağım deyip omzumu silkiyorum. Oynayacaksın, diyorlar. Yok yok, diyorum, yanlış biliyorsunuz,

oynamayacağım ben. Oynayacaksın, diyorlar. Hadi Memo çıkalım, diyorum. Hadi, Memo'm, sevgilim. Oynamayacağız sonuçta. Ama sanki tam o da değil.

O zaman uyuyacaksınız, diyorlar hep bir ağızdan. Kara çükle-rini tutuyorlar sonra.

Memoo! diyorum, sakın uyuma. Çabuk çıkalım, burası zıvana.

Babaa! Sakın uyuma. Burası zıvana! Zıvanaa!

Burası zıvana, burası zıvana, zıvana burası, burası zıvana.

Ama dünyanın tuzu sensin, unutma, diyor baba, *bir ihtilalda-ha var.* Elime çok -ama çok- çok ağır bir şey tutuşturuyor. Seke seke uzaklaşıyor koridorda sonra. Ya hu! Olacak şey mi bir babanın seke seke koşması koridorda?

Diyorum babaa babaa! Burası zıvana!

Korkmakızım korkma! Korkmaa! Korkmaa!

Babaa! Babaa! Bu çok ağır babaa!

Değilkızım değil! Boş o boş!

Değilbaba değil!

Değil!

Değil!

"Anlatma," dedi Memo, "suya anlat, bana anlatma."

Sesi kumral sazlıklargibi dalgalandı kulaklarımda. Buzulma-visipuslubir ışık tıp şıp damlıyordu pencereden içeri.

"Saat beş," dedi Memo.

Yorganın altı karanlık ve ılıktı. Memo'ya sokuldum. Evet, dedim, anlatmayacağım. Suya da anlatmayacağım. Baştan alacağım, bir daha, en baştan. En baştan bir daha alacağım.

Kâğıttan bir kayığı suya bırakır gibi bırakıyordum ki kendimi başkabir rüyaya, kendi sesime ayıldım:

"Yapamam Memo, batarım Memo, çok ağır Memo."

"Yaparsın," dedi Memo, *"korkma artık,* unut, *sencileyin bir avuç toz.'*

Bencileyin bir avuç toz değil Memo. Ödlek Memo.

"Sensin ödlek."

"Sensin."

"Sensin."

SU RUHU

"Annemle babamı sulasam bir. Öleceğim birazım.”

LEYLA ERBİL "Bilinçli Eğinim I"

DEĞ

ÇIKTI. soöuöu YÜZÜNDE bir şamar gibi duydu ve şak! kapının dili yuvaya oturdu.

İncirli yokuştan koşar adım inip Uzunçayır'a saptığında aklının dalından bir çupıda silkip attığı üç sözcük şuydu: saat, evrak, ölüm.

İşte bu üç kekre sözcüğün olmamış meyve gibi dibine düştüğü akasya, rüzgarın da çoğalttığı hışımla ileri geri sallandı önce. Eğildi sonra, ağır ağır, bırakmak ister gibi tüm ağırlığını, sabahın ağırlığına, ağrılı bir törenle, hantal bir cümleyle, koyu, pes ama dağıl-gan. Kocamış, nefti bir gövdeydi; çatırdayarak kopacak oradan. Birkaç kaldırım taşı, dibine düşmüş çerçöp ve meyve, kırık kök uçlarına dolaşacak. Sonra doğrulup güpegündüz ve ulu

orta, kendinden bir adım öteye varacak. Bir adım daha, rüzgarı gövdesinde bir boyun eğiş gibi taşıyarak. Bir adım, ağırlaşıp yalpalayarak ama taşıyarak. Suya. Ucu köpüklü bir dalgaya. Dalganın ağırlığına.

Birden bir hışımla ters yöne esmeye başladı rüzgar. Akasya hüp diye geri çekildi. Bir kapı kapandı. Poşet havalandı ve kaldırımda yatan yaprakların hışırtısına karıştı. Az ötede bir top ölüsü kıpırdadı. Böyleydi işte, şeyden şeye geçen ruhtu rüzgar. Bir konserve kutusu gerisin geri yuvarlanmaya başladı. Her şeyin bir iç zamanı vardı. Kıpırtının, savruluşun ve durmanın. Her şeyin bir zamanı. Karga gündoğusuna gakladı. Ne sabahtı ama ah ne sabah! Taze, fırıl fırıl, pürtelaş! Saatine baktı.

Şair Arşi'ye yürüyen çocuk kalabalığının arasından güçlükle ilerledi. Bir zamanlar sabah bu demekti: sağa sola sallanan beslenme çantaları, rengârenk gocukların hışırtısı, kırtasiye önlerinde bi-rikencıvıltı, çamurlu sular, plastik sarı çizmeler ve telaştan mürekkep bir terane. Ne güzeldi ama ve adı ne güzel! Fıkırtılı, şarkılı: terane.

O zamanlardı, sabaha karşı kumru gurultularına uyanırdı. Çatlamış ahşabın üstünde ileri geri giden pençelerin tıkırtısı o koyu gurultuya karışırdı. Karanlık ve ılık bir şeydi gurultu. Kuşlar da ılıktı ve kalpleri yumuşak atardı. Sakin bir şeydi aslında ama yine de karanlıktı. Yorganın altı gibi yumuşak, ılık, karanlıktı. Ama evden adımını attığı anda sokaktaki coşkun çocuk seline kapılıp. Okul kapısına sünmüş bir gocuk gibi vurup. Demir parmaklıklar açılıp da onu içeri alıncaya dek elleri cebinde durup. Her an bir şey olacakmış. Başka bir dalga arkadan yaklaşıp onu yutuverecekmiş. Derken başka bir kapının önüne tükürecekmiş. Öyle miydi? Korkunç solgun önlüklere, yağlı ve tertipli saçlara, kirli tırnaklara bir daha baktı. Karşıya geçip köşeyi döndüğünde rüzgar kesildi. Geçen ilkdolmuşa el etti.

Telaşlıydı ama acelesi yoktu. Bunu bilmek hoşuna gidiyordu. Dolmuşun kalabalık içinde tutunacak bir yer bulur bulmaz saatine baktı. Geç kalmaya başlamasına tam doksan iki dakika var. Bu süreyi sabahın tadını çıkararak geçirebilir. Özenle derlenip toplanmış ama orta yerine darmadağın bir uyku çakılmış yüzleri; motor sesinin bile yırtıp atamadığı, rüyaya özgü şu tül tül sessizliği; yarı kapalı gözlerde ara ara belirip hemen kaybolan aceleciliği seyredebilir. Şoföre para uzatırken gözü çantadaki evraklara değdi. Onları en geç 09:30'da teslim etmeliydi. Kolaydı aslında, sandığından kolay:

Teslim al. Teslim et. Bu kadar kolay. Altı üstü evraktı. Nedir yani? Ölümü sahileştiriyordu evrak. Çantada taşınırhale getiriyordu. Acele eden yanını bir çırpıda ısırıp koparıyordu. Mühür basıyordu oraya, imza atıyordu. Hepsi buydu. Neydi ki bu?

Saatine baktı. Nüfus müdürlüğünde çok sıra yoksa vapura rahatça yetişir. Kapı açılmadan sıraya girerse tamamdır. Sonrası beş dakikalık iş: doğum, evlilik, ölüm, mühürimza, falan. Eskidenkü-tük neredeyse oraya faks çekilir, günlerce yanıt beklenir, yanıt gelir ama sıra beklenir, sua gelmez, beklenir, sonra bir de bakarsın-Hah! Trafik! Ak trafik ak! Var mıdır sıra? Ne olurdu sanki üç dakika erken çıksaydı yorganın ılık içinden? Ak! Yetişir yetişir, Artık hiçbir şey eskisi gibi değil. Doksan bir, dok,san, seksen dokuz. Tıkır tıkır, geri dönüşsüz.

Fakültenin önündeki kalabalık, rüzgârda savrulan yapraklara benziyordu. Bir araya gelip dağılıyor, havada sersem eğriler çizip yol kenarında hışır hışır birikiyor, sonra yine- İşte! Neden sersemdir insan? Neden yalpalar durur? Kabalaşmanın lüzumu yoktu gerçi, sözcükler için için bilensin yeterdi. Ak! Fakülte durağını bir geçseler gerisi kolaydı. Ama neden hep yolu tıkayan bir şey vardı? Kaçılın ulan kaçılın!

Adliye koridorundaki hademe de öyle demişti ötekine, kumral olana: "Kaçıl! Senin aklına böcek kaçmış." Öyle miydi? Ne korkunç bir gündü, buza oyulmuş gibi kaskatı. Kumral kenara çekilip elini başına götürmüştü. Bir kâse dolusu şeker dökmüştü yere. Kara marleyin üstünde tane tane parlıyordu taneler. Hademenin süpürgesi vardı, bolca siniri, damarı, titreyen bir çenesi. Ne demişti ama, başka bir şeydi: Senin aklın- Hah! Aklın karıncalanmış senin! Böyle bir şeydi. Ne saçmaydı, saçma sapandı. Kumral, şeker tanelerine bakıyordu ama kendi düşüncelerine bakıyordu sanki. Taptaze bir ıtır kokusu yayılıyordu gölgeli boynundan havaya. Upuzun kirpikleri vardı, ucu köpüklü dalgalar gibi saçları, parmak uçlarında kelebeklenen üzüntülü bir endişesi. Kimdi sahi? Kimin kimse-siydi? Bu ku^^rnsu oylum, yere saçılmış tane tane düşünce, su-tında keder atlasından menekşe rengi bir elbiseyle uslu uslu oturan bu mahcup gölge? Bir an, eline bir makas aldığını düşündü. Düşündü bunu, düşündüğünü bile bile düşündü. Alsa eline makası, kesip çıkarsa Kumral'ı oradan; gurultulu, ılık kalbine dokunsa; ısınsa biraz, birazcık ısınsa.

Sert soğuk sandalyede soğuk oturuyordu. Şeker taneleri bir faraşta tane tane toplanıyordu. Yorgundu yorgundu yorgundu. Evrakların hışırtısı geliyordu kapalı kapının ardından. Yaprakların birbirine değişi, iç içe geçişi, ayrılışı. Ne çok korkunç yaprak vardı, korkunç pembe kartonların arasında, korkunç hışırdayan. Kumra-al! Kumraal! Neden hışırdar insan?

Yoktu ki Kumral, yok olmuştu. Eline tutuşturulan dosyayı-ba-şınız sağ olsun-kontrol ediniz-siz sağ olun-kontrol etti. Sağ başı sağ elinde, sert soğuk sandalyede iyice büküldü. Düşünceyi hemen silkip atmalı. İyi gelir iyi gelir. Marley parlak ve kaygandı çünkü parlak ve kaygandı. Soğuk sandalyede sert uyunurdu. Uyumak için erkendi ama. Uyuma yavrum uyuma. Doğrulup kalktı. *Bacaklar gitmek içindir.* Yaptı bunu, gitti. Uzun ince koridorda yalpalaya yalpalaya. Gölgesini ardında boş bir poşet gibi sürükleyip. Önüne çıkan ilk kapıyı güçlükle ittirip. Gözü öğle ışığıyla kamaşıp. Sesi kurbağalara karışıp. Bir sersem.

"Oturmak ister misiniz?" diyordu bir ses dolmuşun ön tarafından. Çantayı göğsüne sımsıkı bastırdığını fark etti. "Hanımefendi?" Sağ kolunu gevşek bıraktı, sol el bütün bedeni temsilen bir koltuk demirine tutunuyordu. Omzuna asılı çanta ileri geri sallanmaya başladı, korkunç ağır bir mühür gibiydi, ters dönmüş bir akasya ya da. "Hanımefendi? Bakar mısınız?" İçi onlarca yaprakla dolu evrak dosyasına göz ucuyla baktı. Sayfa altlarına doğru bir mühür kırmızılığı belli belirsiz seçiliyordu. Gevşemiş kolları geri kasıldı: Hayat saçma sapandı. Bir el sol omzuna dokundu. Hışımla döndü soluna. Suratsız, irikıyım bir adam pencere kenarında oturan başka bir adamı işaret etti. "Lütfen buraya oturun, buyrun" diyordu pencere kenarındaki adam ısrarla, bir eliyle koltuğun ucuna pat pat vuruyordu. "Gerek yok" dedi kısaca, "sağ olun." Yüzünü öbür yana çevirdi. Ama olur muydu. Lütfen otursundu. Haydi geçsin otur-sundu.

Geçti oturdu. Adamın ona neden yer verdiğini gösterecek bir şey aradı. Titreyen dikiz aynasında kendi sarsak yüzünü buldu. Suyu sarı, camı yosun tutmuş bulanık bir akvaryuma benziyordu gözleri.

Hayat saçma sapandır

Saçma tüfeğiyle üzerime saldılar

Akıyordu. Ensesinden aşağı sert bir kavis çizip iki göğsün arasından inerek ve göbek deliğini tıka basa doldurarak. Bunu düşündü, kasıklarında ve derken çorabının bilek kısmında bir ıslaklık hayal etti: önce ılık, sonra soğuk. Fakülte durağını geçmişlerdi. Akıyordu O kadar. Saatine baktı. Akıyordu.

Sert soğuk bir kabukla kaplı duydu kendini. İçiyle kendi arasında bir mesafenin açıldığını düşündü. Yumuşak, ılık, karanlıktı içi. Ama dünya içine değmiyordu. Dünya akıyordu, o kadar. Kabuğuyla içi arasında ve ona ait olmayan bir yerde.

Bu fırıl fırıl hafifliğe, dünyanın teranesine dil uzatmamayı çoktan öğrenmişti. Kocamış ve hantal bir ruhu korkunç çatırtılar çıkararak taşıyacaktı işte, kendinin ancak bir adım ötesine göz di-kebilecekti. Bir adım daha belki, yalpalaya yalpalaya. Bir adım, bir dalganın ağırlığına. Dünya ne yener ne yenik düşürür, dedi kendi kendine. Dünya kayıt tutar yalnızca. Yaprak yaprak evrak biriktirir. Biriktirir ve geri verir sana.

Çıkıp gitmek isterdi gerçekten bu yün korseden, yün fanila, atlet, külot, külotlu çorap, elbise, hırka, şal ve mantodan dışarı. Bu mavi ve tenekeden hışmın kalabalık içinden çıkmak isterdi. Caddenin, semtin, ilçenin, şehrin, ülkenin, kıtanın ve dünyanın dışına çıkmak. Bu suyu sarı, camı yosun tutmuş bulanık akvaryumdan iyice dışarı.

"Altıyol kalmasın" dedi şoför.

Yeldeğirmeni’nin eğri büğrü sokaklarında hep geceden kalma paslı bir tortu vardı. Bu beton cansızlığının içinden mavi bir yuvar gibi geçti dolmuş. Çok yakında bu damar da tıkanacaktı, kuruyup katılaşacaktı. Mazgallarda birikmiş çerçöpe, hurdaya çekilmiş otomobil ölülerine, pilav arabasının camındaki yağlı buğuya, gaz alevinin önünde dönen yarısı çiğ yarısı kara et kütlesine baktı. Bir duvar dibinde kedi iriliğinde, kırmızı gözlü, kuyruğu kıvıl kıvıl ve kaygan, ıslak bir lağım faresi gördü. O da çıktı bir yerden, diye düşündü, tırmandı, gözünü ışığa dikti, bir kokuya tutundu, çekti kendini yukarı. Dolmuştan inerken-kolay gelsin-sağ ol-çıktım ama çıkmadım aslında, dedi.

Nüfus müdürlüğünün kapıları açılmıştı. *Daracık kanatları boşlukta simsiyah*- "Pardon, doğum nerede acaba?" İşte o zaman sarsak başını aklının bulanık suyundan dışarı itti. Bu sorunun bir yanıtı vardı, sert soğuk bir anlamı, *sükunlu bir gecesi.* Üst katı işaret eden p^mağını neden sonra fark etti. Saatine baktı. Bir ürperti gezdi sırtını: Onunla birlikte ölümü de doğurmuşlardı.

Korkunç bir yaprak fırtınasının ortasındaydı. Odadan odaya, yukarıdan aşağıya, dışarıdan içeriye, bir vezneden öbürüne hışırdayarak uçuşuyordu kadınlar adamlar. Duvardaki panoda birbirinin ardı sıra kıpkırmızı yanıp sönen rakamlara bakakaldı. Sıra numarası almalıydı. İyi gelirdi iyi gelirdi.

Saatine baktı. Vapurun kalkmasına yirmi beş dakika var. Yaprak fırtınası her an çığrından çıkabilir. Orayı kasıp kavuracak fırtınada evraklarına nasıl sahip çıkacağını düşünmek bile istemez. Sağ taraftan yaklaşan adamı dirseğiyle ittirip düğmeye bastı: otuz yedi. Önünde yirmi dört kişi var. Dört vezne faaliyette. Dakikada dört kişiye mühür basılsa, altı dakika sonra sıra ona gelebilir. Sersemler ve yalpalayanları hesaba katarsa yaklaşık on dakika içinde oradan çıkabilir. On beş dakikada vapurarahatça yetişebilir.

Vezneye on dört numara yaklaştı. Peki vefat kaçıncı kattaydı? Kaç adımda çıkar oraya diye düşündü, dakikada kaç kişi. On altı. On yedi. Lütfen dışarıda beklerler miydi. Odadan hışırdayarak çıktı bir güruh, kapının önünde birikti. Bu rüzgâr nereden esiyordu peki, hangi delikten içeri? Kaç defa söyleyeceklerdi, ikinci kattan sola dönünceydi. Yirmi üç. Önce sıra numarası alsınlardı, sonra gelsinlerdi. Hayır ikisi de aynı kattaydı, şimdi lütfen kenara çekilirler miydi. Ne çok yaprak vardı, hışırtı ve insan. Bir de başka bir hışırtı vardı, kalbine doğru, belli belirsiz. Yirmi yedi. Kalp yumuşak atardı ama bir kabuk kaplıyordu onu da. Yine de adres beyanında bulunacaklardı, onsuz olmazdı ki. Otuz bir. Rüzgâr aynı anda alnına ve sırtına dayanmış bir saçma tüfeğiydi şimdi. Otuz iki. O zaman orada öyle durmasınlardı, hem ne yapabilirlerdi, kimlik numarası olmadan ne yapabilirlerdi. Otuz dört. Hayat saçma sa-pandı. Saçma tüfeği vardı. Otuz beş. Ama burada bir de onlarla mı uğ. Otuz altı. Kayıp mı çalıntı ama vukuatlı olsun bir de saçma tüfeğiyle ikametgahı götüreceksin ki sonra onay için çekilin ağır ağır vefata değil doğum müdürlüğündeki vezneye sağdan

ikinci kata inip çıkmak bir hışırtıyla istedi ama bir çatırtı geldi gövdesinin en katı içinden. Kınk kök uçlarına dolandı evraklar.

"Vukuatlı mı?"

"Evet."

"Sen nesisin?"

"Kızıyım."

"Sigorta şirketine mi?"

"Evet."

"Vefata çık."

Çıktı. *Geniş kanatları boşlukta simsiyah.* Bir sersem. Vefata vardığında, kaç adımdı saymadı, varmadım ama vardım aslında, dedi.

"Peki sen nesisin?"

"Kızıyım."

"Sigorta şirketine mi?"

"Evet."

"Suda boğulma, öyle mi?"

"Su."

Çıktı vefattan, hışırtıdan, kapıdan dışarı. Ona trajedi gerekti aslında. Ha-ha. Ödünç olmayan kara bir kahkaha. Yanmış bir köy, açlıktan dışarı uğramış gözler, ortadan katlanmış bir aile fotoğrafında yüzü oyulmuş bir gövde, duruşma tutanakları, bolca mühürim-za. İşte o zaman bu kocamış, nefti gövdeyi bir dalganın ağırlığına ağır aksak sürüklemenin bir hikayesi olurdu.

Ardında daracık, loş bir soru işareti gibi kıvrılan sokağabir daha baktı. Yolu tıkayan bir şey her zaman bulunurdu. Değil? Bulunurdu bulunurdu. Saatine baktı. Artık zamanıydı. Nefesini tutup kaldırımdan akan sabah seline kendini bıraktı.

Köpüksü bir iz bırakarak aşağı çekiliyordu, döne döne aşağı, aşağı, kendi girdabının dibine, doğru aşağı. Omzundansarkan ters dönmüş akasyanınyapraklan suda ileri geri dalgalanmaya başladı. Kurşundan hareler gördü bulanan suyun dibine indikçe, bir mühür kırmızılığı, çamurlu pantolon paçaları, ıslak izmaritler, betondan başını çıkarmış bir ot. Ne kadar serindi artık, yumuşak, kıvamlı. Ciğerindeki son nefesi verip bulanık suyu çekti içine. Şeker küpü gibi uslu uslueriyerek çöküyordu işte dibe, sakin, ağır ama hafifleyerek.

Ve ama derken arkadan gelen sert soğuk dalgayla suyun yüzüne geri ittirildi. Trafik ışıklarına doğru hızla sürüklenip sağa çark eden güruhla sağa çark edip başkalarının saçı saçına gözü gözüne nefesi nefesine değip göğsüne aldığı bir darbeyle içi bulanıp başını geriye atıp kasılıp ağzını kocaman açarak akma! diye çırpındı. Tükürüldüğü kıyıda bir elektrik direğine tutunup ciğerindeki bütün suyu dibine boşalttı.

Başım sağ olsun da, dedi neden sonra, ha-ha, ödünç bir sesle, yine, hah! Aklı karıncalanmıştı, bu kesin. Saçma tüfeğiyle üzerine salmışlardı. Öyle bir şeydi. Önemli bir şey hiç değildi. Hayır, gerçekten yoktu bir şeyi, iyiydi iyiydi. Biraz başı dönmüştü o kadar. Ayağı kaymıştı. Yardıma ihtiyacı yoktu, hiç -hem de hiç- hiç yoktu, sağ olsunlardı ama kendi başına ayağa kalkabilirdi, hele biraz soluklansındı, kalkacaktı, her şeyin bir zamanı vardı, rüzgarın, katılaşmanın, kuruyup ufalanmanın. Beklemelerine gerek yoktu, gerçekten, çekirdek kabuğu aşacaktı, aşacaktı kabuğunu çekirdek, onun da bir çekirdeği olacaktı. Ölümün katılığı ölümün katılığıydı. Ve her şeyin bir zamanı vardı. Ya da acaba elinden tutup kalkmasına yardımcı olabilirler miydi, vapura yetişecekti, evet evet yürüyebilirdi, saçma sapandı ama bacaklar yine de gitmek içindi. Artık biliyordu nereye gitmeyeceğini, ensesinde şaşmaz bir saat tıkırdıyordu. Beş. Dört. Üç. İskeleye, iyi günler! iyi günler! tik tak, geri dönüşsüz.

Vapurun kalkmasına iki dakika vardı. Turnikelerin önünde sıra yoksa vapura rahatça yetişebilir. Yapabilir. Evrakları zamanında teslim edebilir.

Çantadaki ölüyü bu fırtınadan usulüne göre kurtarabilir. Onu bir dalganın ağırlığına kucak dolusu neşeyle yaprak yaprak savurabilir.

İskeleye koşan kalabalığın arasında güçlükle ilerledi. Sabah artık bu demekti: sağa sola sallanan evrak çantaları, koyu kara mantoların ağırlığı, büfelerin önünde biriken yanmış yağ ve salça kokusu, çamurlu sular, sert soğuk turnikeler ve haldır huldur çalışan görünmez bir sayacın çoğalttığı hışırtı. Ne kadar berraktı bir yandan da her-ama her- her şey, besberrak. Taze bir yaprağa düşmüş, mürekkebi ıslak bir sözcük gibi ^taze, bir düşünce tanesi gibi berrak. Değse bir de, değse, değ! birazcık değse; gurultulu, ılık, kumral ama menekşe?

İşte o zaman bir hışımla ittirdi önündeki kadınları adamları, koşmaya başladı. Gazete bayiilerinin ardındaki çınarlar ileri geri sallanıyordu. Saçı kirpiğine, çantası beline, yapraklar ayaklarına dolanıyordu. Kaçılın! İskele binasından içeri girdi. Jeton gişesinde bekleyen adamı dirseğiyle ittirip -hoop!- ne be!- parayı uzattı. Son kadınlar adamlar sürgülü kapıdan geçip vapura binerken o da bir kulaçla-ak!- yardı turnikelerin önündeki kalabalığı, sağ taraftaki boş turnikeyi gözüne kestirip-kaçılll !- uçar adım hızlandı, vapurun dümen suyu köpürüyordu, halatlar çözülüyordu, yapraklar korkunç hışırdıyordu, nefesi hışırdıyordu, jetonu deliğe sokarken -hah!- suların menekşelendiğini gördü, vapurun düdüğü havada kurşundan hareler gibi büyüdü, sert soğuk turnike kamına değdiğinde duvardaki panodan ona kıpkırmızı bakan saati kavradı ve şak! kapının dili.

- AN

AN

KİM BİLEBİLİR KIYIYA VURUP tuzla buz olan bir dalganın nerede başladığını, denizin karnında kaç gün yuvarlandığını, ay ışığında sırtından kayan gümüş pullu balıkların ve tek hücreli acayip yaratıkların sayısını, suyun yüzünde belli belirsiz bir ürperişle başlayıp çakıl ve kuma heybetli bir devrilişle sonlanan bu olayın hangi imkan, mekan ve zamandan geçtiğini kim bilebilir? Söylenebilecek ilk şey, su kenarına bir timsah ölüsü gibi kıvrılmış şehirle vapurun burnu arasındaki mesafenin kapandığı, yaslı bir koyuluğun koyu bir sise ağır ağır dağıldığı bir akşamüstünde, kıyıya yuvarlanan bir dalganınsırtında apansız bir ışımanın olduğudur. Karşılıklı iki rıhtıma halatlarla sımsıkı tutturulmuş bu dumansı ve çırpıntılı yüzeydeki ışıma öyle dikkat çekici, öyle göz kamaştırıcıydı ki bir süredir koyu sessiz bir leke gibi sindiği koltuktan kalkıp eliyle başındaki şapkayı kollayarak vapur demirine tutundu Rû'ya. Karın boşluğunda çoğalan rüzgar nefes borusundan yukarı çıkıp damağa ve dişlere çarpa çarpa pelte olduktan sonra kıvrılan dilinin ucunda birikti, köpürdü ve döküldü oradan: Hah!

O an, dünyayla arasındauzundurgerili duran, ses tatkoku geçirmez zarın yırtıldığını; o yırtıktan sökün eden başdöndürücü temas furyasıyla uyarıldığını; sofrası şimdiki zamana kurulu bir şölen ziyafetine tam tanılarla buyur edildiğini; nerelerdeydin, ne iyi ettin de geldinlerle onu kucaklayan eski tanıdık duyumların sıcak-lığınatanetanekarıştığını; tanetanekarışmakla kalmayıp içindeki tüm bayatlığı dışarıdaki tazeliğe akıttığını; içeriden dışarıya ve dışarıdan içeriye ağan, hattaboşanan bu

Ama ha hah ha ah, ne farkederdi. Gözündeki kamaşma, parmaklarının arasından geçen rüzgar, burnunu yakıp ciğerlerine dolan yosunlu ve tatlı hava, hepsi, ama hepsi yaklaştığı ve uzaklaştığı ikikıyı arasındaki bu dumansı ve hacimsiz yüzeye aitti. Bile isteye kandığı, sonra inandığı, sonra inandığına inanmadığı, şimdiyse ne inandığı ne inanmadığı bu iki kıyıdan hangisinin onu kendine çağırdığının da bir önemi yoktu artık.

Oysa adada geçirdiği ilk günlerde, erikleri, kirazları ve Acem güllerini bir daha gördüğüne, görebildiğine her an şükrettiği günlerde, her şey bir ilk duyum gibi tatlı, kokuluve göz kamaştırıcıydı. Sallanan koltuğun şurada mı yoksa burada mı durduğu, zakkumun gölgesinin günün hangi saatinde

nereye düştüğü, akşamüstü yürüyüşünün sahile mi yoksa ormana mı yapılacağı, eğer ormana gidilecekse tepedeki kiliseden ya da yetimhaneden dönerken hangi patikadan yürüneceği çok önemliydi. Pancurlarda biriken tozu düzenli olarak temizliyor, buldukları her fırsatta tavan köşelerine, eşyanın gözden ırak kuytularına ağlar ören örümcekleri incitmeden bahçeye atmanın türlü yollarını buluyor, gün ışığının her halini şaşırarak seyrediyordu. Çaydanlıkta kaynayan suyun, bal kâsesine düşen çam iğnesinin, saksıda çatlayan fesleğen tohumunun, dolapta akşamüstünü bekleyen nevbahar şerbetinin, her şeyin, ama her şeyin bir vaadi, çağrısı ve anlamı vardı o zaman.

Şimdi bunları düşündüğünde dudağının kenarında derin bir çukur beliriyor Rû'ya'nın. Ne yukarı ne aşağı kıvrılan, içinde müstehzi bir gülüşün, adadaki tatlı günlerden arta kalan çerçöpün ve kırıla kırıla arsızlaşmış bir hayalin çalkalandığı üzgün uzun bir çukur. İşte bu çukuru iyi biliyor Rû'ya. Belki de yalnız bunu

Tek bildiği, ölü evinde anneyle geçirdiği günlerin halka halka birbirine eklendiği ve gelip boynuna dolandığı. Yas kalabalığı dağıldığında, veraset evraklarının hışırtısı dindiğinde, evde akşamları yalnızca bir odanın ışığı yanmaya başladığında; kapıdaki her tak takta sanki o gelmiş, meğerse ölmemiş gibi olunduğunda; belki de bu yüzden, yani ölü baba eve döndüğünde ceketini, sigarasını, gözlüğünü bıraktığı yerde bulabilsin diye hep derli toplu tutulan evde baş başa kaldıklarında ve haftalar sonra, gerçekten baş başa kaldıklarını kavradıklarında "unutma anne" demişti, "sen ve ben havuç ve bezelye gibiyiz." İşte o zaman anne, Rû'ya'nın sesini ilk kez duyuyormuş gibi gözlerini kocaman açıp bir kuyuya bakar gibi bakmıştı ona. Derken çatlayıp kırılmıştı yüzü, biriktirdiği gözyaşlarını bir anda azat etmişti. Annenin terli avuçlarında sıktığıçay bardağını, tabladaki küllere diktiği bakışsız gözünü, sarsılanomuz-larını, sapır sapır dökülen ıslak yüzünü unutmuyor Rû'ya. Bir felaketti bu, felaket! felaket. Anne gözünden ve ağzından başlamıştı ufalan, uf, ufal, maya.

Yağmurlar dinmek bilmiyordu, yaprak yaprak dökülen, sarıya çalan bir kasımdı. Rüzgâr pencere pervazlarında uğulduyor, yağmur sulan tavandan tıp şıp ve pervazlardan oluk oluk içeri akıyordu. Kendi içine ağlayan ve sabah akşam uğuldayan bu evi bir arada tutmaya çalışıyordu Rû'ya.

Şuradakileri buraya, oradakileri şuraya koyuyor, pervazlara sıkıştırdığı gazete kâğıtlarını düzenli aralıklarla değiştiriyor, tavandan damlayan sarı suyla dolan leğenleri boşaltıyor, çaydanlığın fokurtusunu, tencere kapağının tıngırtısını evden eksik etmiyor, iş çıkışlarında günün gazetesini, mevsimin meyvesini ve akşamın ekmeğini almayı ihmal etmiyordu. Ama ne yaparsa yapsın ıslak bez ve bayat su kokan ev her akşam daha da dağılgan bir yüzle karşılıyordu onu. Günden güne kuruyup ufalan, pencere kenarında kırık bir iskemle gibi saatlerce kıpırtısız oturan, Rû'ya'yla gözgöze geldiği anda ıslanıp ufalanmaya başlayan annenin eti gittikçe ağırlaşıyordu.

Hakkı yoktu buna. Bütün ağırlığını Rfl'ya'ya teslim edip *enginde yatan* o *berrak sayfada* dilediğince gezinmeye hakkı yoktu. Ayağakalkacaktı, öyle ya da böyle. Dışarı çıkıp eski bir arkadaşla güzel bir akşamüstü geçirecekti, yeni çıkmış bir kitapla eve gelip bir çocukluk anısını anlatacaktı durduk yere, çorbaya kimyon katmayı Rû'ya'dan önce o akıl edecekti. Birlikte nevbahar şerbeti yapıp dolaba koyacaklardı sonra. Babanın kazaklarını okşayıp fotoğraflara bakacaklardı, eski güzel küçük haklı günleri anacaklardı. Rû'ya üzgün uzun ağlayacaktı o zaman, o zaman işte, *uzun sürmüş*

bir günün akşamunda, bütün badireleri atlatıp en sonunda kendine varmış bir kahraman gibi, kasedeki çorbanın buharına dağılarak, sofradaki ekmek kırıntılarına ve yağlı tuzluğa damlayarak, dışarı-yağmurakarışır gibi, çatılardan oluk oluk akar gibi.

Ne var ki ölü evde anneyle geçirdiği günlerde yalnızca korktuğunu, hem de çok korktuğunu hatırlıyor şimdi Rû'ya. Ecza dolabındaki sakinleştiricileri hatırlıyor. Telefon her çaldığında sırtında gezinen ürpertiyi, geceleri eşyanın çıkardığı tekinsiz sesi, her tı-^rtı ve şıpırtıya uyanıp teyakkuzda bekleyişini hatırlıyor: Az sonra kapı açılacakmış. Ölü baba Üstünden sular damlaya damlaya içeri girecekmiş. Rû'ya'ya göz ucuyla bile bakmadan annenin yanına gidecekmiş...Koridordaki gece lambasının ölü mavi ışığında, elinde bir bardak ılık sütle duruşunu gözünün önüne getiriyor Rû'ya. Kalbi göğüs kafesinde değil ağzında güplüyor. Annenin soluk alıp verişini dinliyor. Derken, geceyi yırtan o uygunsuz ses geliyor içeriden, yine: Kötü bir rüyanın karnından kopup Rû'ya'nın beklediği kapının eşiğine patır patır dökülen, topraktan gelen, yırtıcı bir ses. O zaman Rû'ya, elindeki sütü döke

saça odaya giriyor. Kuyu ağzı gibi açık gözlerle kaskatı yatan annenin terli saçlarını okşuyor, yanağına alnına dokunuyor, uyan anne diyor, bir rüya gördün, ama uyan. Omuzlarından tutup sarsmaya başlıyor sonra, yok bir şey anne, korkma anne, anne yok. Daha da sarsıyor onu, süt iç anne, korkma, süt iç, yok bir şey anne, anne süt iç, iç şunu dedim. Neden sonra gözünün bakışı değişiyor annenin, yumuşuyor. Ama kuzeye bakan boş oda kadar soğuk ve loş hâlâ gözleri.

Anneyi en son ne zaman gördü Rû'ya? Ada sahili artık oldukça uzakta, belediye gazinosunun tentesi zor seçiliyor. Erikler olgunlaşmamıştı daha diye düşünüyor, ama karıncalar uyanmıştı, martılar kuluçkadaydı. Pansiyondan ayrılıp eve yerleşmesi bir haftayı bulmuştu. Evde geçirdiği ilk günün ertesinde tepedeki kiliseye çıkıp üşümüştü, havalar hâlâ soğuktu, o dik patikadan çıkıp inmek yormuştu onu. Döndüğünde, evdeki dolaplarda yorgan aramıştı, temiz nevresim, evin eski sahiplerinden kalma bir elektrik sobası.

Dizlerini kamına çekip yorganın altında ısınmaya çalışırken çok uzaklardan ona seslenen iki keşişin adıyla kıpırdamıştı dudakları, aralarındaki zamanın kumlaşıp eridiğini duymuştu. Gerektiğinde çakılların üstünde de uyunabileceğini düşünmüştü, uzun sünnüş her günün önünde sonunda kendi akşamına kavuşacağını, susmanın ve anlatmanın, kalmanın ve kaçmanın boşunalığını.

Zaman, dünyaya kayıtsız, başına buyruk bir akıştı. İyiydi bu, hafifti ve tarçın gibi şefkatli. Annenin telefondaki sesi günden güne iyileşiyordu. Gündelik hay huy yoruyordu onu gerçi, çatalı ağzına götürüp peyniri çiğnemek bile, ama zorluyordu kendini buna, zorlamamak daha anlamsız olduğundan değil ya da öylesine bir şey işte. Rû'ya da buzdolabındaki küflü peynirleri atmayı akıl ediyordu böylece. Adanın rüzgarı arttığından mıdır nedir, evdeki tozla başa çıkmak kolay olmuyordu, ama aldırmıyordu o kadar, yarım yamalak da olsa gerekeni yapıyordu. Nicedir ertelediği işler vardı bir de, fesleğen fidelerini saksıdan çıkarıp bahçede uygun bir yere dikmek gibi, ama soğumuştu toprak, geç kalmıştı besbelli. Toprağa düşmüş büzüşük, mor eriklerden bol tarçınlı bir marmelat yapmıştı sonra. Güneşte bekleyecek miydi ama? Bu solgun ve nemli güneşte? Bunu en iyi anne bilirdi. Onu evde bulamayıp telaşlandığı, elinden bırakmadığı telefon

ahizesini sıkıp ağladığı o akşamı günlerden bir güne iliklemeye çalışıyor şimdi Rû'ya. Eylül başı mıydı yoksa, begonviller solmaya yüz tutmuştu, kediler metruk evlerin kırık pencerelerinden içeri girip sığınacak kuytu arıyordu, rüzgâr geceleri pervazlarda uğulduyordu. Ertesi sabah annenin telefondaki sesi sıcacık, berrak, ışıl ışıldı neyse ki. Bir söğüt diktim babanın başucuna, diyordu, birkaç da camgüzeli. Arkadaşlarıyla çıkacağı seyahatten söz etmişti sonra, çok ısrar etmişlerdi, ağzından çıkıvermişti işte "peki" diye, aslında hiç istemiyordu ama ne yapsındı. O nasıldı peki, Rû'ya, ne yiyip içiyordu, parası var mıydı, daha ne kadar sürecekti bu ayrılık, neden böyle yapıyordu, iş çıkışında şöyle bir saatliğine olsun neden yanına uğramıyordu ya da neden neden neden bir vapura atlayıp adaya gelmesine izin vermiyordu?

Başındaki şapkayı düzeltip suya baktı Rû'ya. Vapur, annenin onu beklediği kıyıya hızla yaklaşıyordu. Bir saat, olmadı bir buçuk saat sonra kalabalık bir eve varacaklardı. Şapkayı çıkarması gerekecekti o zaman. O zaman, başının orasında burasında tuzluk dibi büyüklüğündeki altı çıplak bölgeyi, Rû'ya'ıun ancak aynalardan seyredebildiği tüysüz ve pembe deriyi göreceklerdi. Üstünde emanet gibi duran elbisesini, tırnaklarındaki beyazlığı, avurtlarının çöküklüğünü, göz kenarlarındaki kaz ayaklarını konuşacaklardı uzun uzun, kendi aralarında tabii, Rû'ya balkona çıktığında ya da bahçeye indiğinde, kapı ardlarına saklanarak ve fısıl fısıl.

Neden "evet” dediğini, "peki" dediğini, "gelirim" dediğini hatırlamıyor Rû'ya. Öylesine deyivermişti herhalde, başından savar gibi, zaten ne fark ederdi ki. Ama şimdi içi sıkılıyor, her zamankinden çok sıkılıyor hem de. Hata dedikleri bu olsa gerek, diyor. Adanın rutubeti, buzdolabından damlayan sarı su, evde dolanırken eline ayağına yapışan örümcek ağları, hep kapalı duran pancurlardan sarkan böcek ölüleri o kadar da kötü gelmiyor şimdi ona.

Zaman hızla daralıyor ve sıfır noktasına ulaştığında imkân ve mekândan arınıyor. Bunu idrak etmesi mümkün değil insanın, ama yine de sezebilir. Tek bir ana mıhlanıp dünyayı yapan sayısız şeyi bir süreliğine ötelemekle başlayabilir işe. Değil? Gülümsüyor Rû'ya, kendinden bir adım öteye göz dikiyor, sahildeki hasır şemsiyenin akşamüstü saatlerinde sağ tarafa devrilen gölgesinden bakır rengi çakıllara yürüyüşünü gözünün önüne

getirmeye çalışıyor babanın. Ayakları suya değesiye dört, olmadı beş adım atmış olmalı. Suyun serinliği onu düşündürtmüş olmalı. Onca saat sahilin boşalmasını, suyla baş başa kalacağı ânı beklediğine göre, sudaki ilk adımını çok beklemişlerin yapacağı gibi ivedilikle atmış olmalı. Ama sonra durmuştur belki, yine. İşte burada duruyor Rû'ya da. Sahilde, ayaklan suyun serinliğine alışan, bu arada belki de telaş etmenin anlamsızlığını düşünen, çünkü önünde geniş bir zaman gibi çalkalanan suya ister istemez bakakalan babanın silueti Rû-ya'dan uzaklaşmaya başlıyor. Babanın ayaklarının altından çekilen çakılın sesi giriyor araya. Dalgaların kıyıya bırakıp geri içine çektiği deniz topu, uzun sürmüş bir sahil gününün, ardında hatıra diye bıraktığı çerçöp giriyor. Elinde değil Rû'ya'nın, o bir adım ötedeki kaçıcı âna her yaklaşmak istediğinde biraz daha uzak düşüyor ona. Kıyıya vurup tuzla buz olan dalgaların sesi, babanın hemen ardında ileri geri sallanan iğdelerin ve koca çınarın hışıltısı galebe çalıyor. Her şey bulanıyor ve Rû'ya bir türlü babanın alelade bir dalganın ağırlığına kendini

Bunu çok düşündü Rû'ya, düşündüğünü bile bile düşündü. Ne var ki babanın son adımıyla bir önceki adımı arasında aşılmaz bir mesafe vardı. Karanlığa dağılan koyu bir sis, zamanı zaman olmaktan çıkaran o ölçüsüz ve alelade adımı okunaksızlaştırıyor, dünyanın yüzünden siliyordu. Yine de son adımı olası kılan o korkunç bulanık ânın, hayatı yapan sayısız alelade an gibi, hfilâ bir yerlerde anlaşılmayı beklediğini biliyordu. Bunu fark ettiğinde, elindeki sütü annenin başucundaki konsola bırakıp bavulunu hazırlamıştı Rû'ya. Pencere pervazlarına sıkıştırdığı gazete kâğıtlarına, sarı suyla dolu leğenlere, ıslak bez kokan parkelere anlamadan bakmıştı. Şafak söktüğünde evden çıkmış, öğleye doğru adaya varmıştı.

O ölçüsüz ve kaçıcı âna en çok ne zaman yaklaştığını bilmiyor Rû'ya. Annenin tuz sütunu gibi kaskatı kesilip gözlerini kocaman açtığı, Rû'ya'nın da o gözlerin kahverengi sularındaki girdaba kapılıp boğulayazdığı gecelerde mi? Acem gülleri ve ortancaların güzelliğiyle sarhoş olduğu, ağaçların yeniden yapraklanışına şaşarak baktığı günlerde mi? Yoksa eprimiş ipi en sonunda kopan pan-cunın şak! diye indiği anda mı?

Ne kadarkaranlık olmuştu ama, kapkaranlık. Gerçi bir bakıma aydınlıktı da, insanın gözü alışıyordu, öyle ya da böyle. Yine de odadaki eşyayı görmek mümkün değildi, başını koyduğu yastığı ve karnının iki yanında bekleyen

ellerini de. Korkutucu değildi hiç. Odanın her köşesini, ada gecelerinin altını çift çizgiyle çizen her sesi tek tekbiliyordu ne de olsa. Ölü yaprakların hışırtısını, iki kanadı kopuk rüzgârgülünün tıkırtısını, uzakta kişneyen başıboş atların nal sesini tanıyordu. Ama yabanda ilk gece gibi teyakkuzda bekliyordu yine de. Gözkapaklarında biriken ağırlığı inatla öteli-yordu.

O anlardan bir andı, sonra sonra, an an, andı o geceyi, iyi biliyor. Yatak odasının sürgülü kapısı açıldı. Baba girdi içeri, üstünden sular damlıyordu. Yıllardır uğranmamış bir odanın tanıdık eşyasına gülümser gibi baktı Rû'ya'ya. Oda kapısından içeri akşamın alacasını andıran, gölgeleri koyultan, buzul mavisi bir ışık sızmıştı. Baba yatağınkenarınaoturdu, çabucak. Rû'ya'nın terli saçlarını okşamaya başladı, yanağına alnına dokundu, anlamak istiyordu, nasılsın diyordu, çok uzaklardan bir sürü haber getirdim sana diyordu. Demiyordu ama diyordu. Gözlerindeki ılık pırıltı, alnının dinginliği, nemli ve soğuk ellerinin sakinliğinden anlıyordu RO'ya. Anlamakla da kalmıyor, berrak bir sayfaya şıp tıp düşen bu harflerden sanki

Ama birden gözünün ışığı soldu babanın. Rû'ya'nın saçlarını okşayan eli kaskatı kesildi. Zaman mı tökezledi o ara, durayazdı, etten bir ağırlık gibi yığıldı ayak uçlarına. Avucunda kalan bir tutam kopmuş saçla Rû'ya'ya bakıyordu baba. Bir daha götürdü elini Rû'ya'nın saçlarına, bir tutam saç daha kaldı avucunda. Bir daha attı elini, ama, çektikçe, geldi, hep, topak, topak, saçlar. Kızım sen ölüyorsun, dedi baba. Hava ne güzel der gibi: Rû'ya, sen, ölü

Sarsılarak durdu vapur, yırtıcıbir denizhayvanıydı sanki, halatlarla sımsıkı tutturuldu iskeleye. Dümen suyunun köpüğü dindiğinde, iskeleyi döven dalgaların sesini duydu Rû'ya. Az ötede birbirine yaslanmış yaslı ve ziftli suratlarıyla binalar yükseliyordu. Su kenarına kıvrılıp kalmış bu timsah ölüsünün taşlaşmış derisi kıyıya vuran her dalgayla biraz daha ufalanacaktı işte. Tane tane karışacaktı suya. Denizanalarının yalpalayışına, gümüş sırtlı balıkların telaşına kapılacaktı. Dar boğazlara girip açık denizlere çıkacaktı. Rüzgârın, yağmurun ve karın zamanından geçip taze bir yaz sabahıgöğeağacaktı. Yükseldikçe soğuyacak, havada bir toz tanesine tutunup ağırlaşacaktı ve göğün en soğuk yüzüne vardığında bir kristal irisine dönüşüp hızla düşmeye başlayacaktı, aşağı, aşağı, sıcak hava katmanlarından eriye savrula geçip şıp diye aşağı. Planktonların ışıltısında,

mercanların kovuklarında, gemi leşlerinin kaburgalarında, gün ışığının değmediği mağaralarda, kör ahtapotların bembeyaz kamında soluklanacaktı. Ve derken gecenin en yaban saatinde, okyanusun ortasında, belli belirsiz bir kıpırtının, baştan ayağa yaban bir ürpertinin çağrısına kapılıp gerisingeri yuvarlanmaya başlayacaktı, yine, balinaların sırtından kayarak, yunusların kuyruğuna tutunarak, dalgalara kapılarak, balık sürülerinin peşi sıra, dar boğazlara girip küçük denizlere çıkarak, ama hep yuvarlanarak, yabanda bir çığlık gibi, ipinden kopmuş gibi, burnunun dikine, çakıl ve kuma, doğruca ve korkunç köpürerek.

ÇIK

Nisan en zalim aydır, gövertir, canını taştan çıkarır, üff, taştan bile can çıkarır, oysa orada, kar uykusunda, ne tatlıydı kuru dalların tıkırtısı, büzüşmesi köklerin, bulutların ağırlığı, ne azgın güneş ne pıtraklı dalların cümbüşü, orada, yumulmuş uyurken, biz, tane tane dağılırken, biz orada, külün adı ne tatlıydı ve toprak kendine ka-pamnıştı. Ama nisan bizi pis d^ürt. En zalimi nisanların. Şimdi ister misin oynaşayim?

Bahar dallarını sevmeyi ben de bilirdim bir zaman, yüzümü mor salkımların çiyiyle ıslatmayı, rahim ağzı gibi göz göz açıldığını görmeyi tomurcukların, uyandığında karıncalar ve kaplumbağalar, kesesi yırtıldığında eniğin, orada olmayı, çimenler ürperirken, ne güzeldir, ne iyi, yosunun serinliği, sapsarı emin alevi güneşin, toprağın doygunluğu, kemiklerimde ıhması iliğimin ve derken kalbim yumuşardı. Şimdi ister misin oynaşayim, az biraz ben de yumuşayayim?

Nisan en zalim nisan ya, üff, gövertiyor, azgın sular amma yürüyor dallara oyy dallara, dala kondu kuş fıkırdıyor quk, azgın kuşa su yürüyor quk guquk. Belki ben de azarim ister misin kalkıp üff?

çünkü umuyorum

îlk gün dediydik oh be! *Korkma artık güneşin sıcağından. Ne de azgın kışın hışmından kork.* Cilve looy, tralla la, huzur içinde, tralla oyy.

Üçüncü gün bir ilkti: Hadi be! dedik, bu mudur?

Yedinci gün yerimiz bizi belledi: kemik tıkırtıları ve kikirde-meler, göz çukurlanmızda m sulu habbeler, bir o yana bir bu yana, inciler, habbeler, ha habbeler ha inciler falan.

Kırkıncı gün? Oyy! Bizi anuna suladılar. *Bir zamanlar ne var-dıysa kemikler içre (çoktan kurumuş)* az kalsın hayatlanıp cıvilda-yacaktı. Cıvıldamakla kalmayıp tomurcuklanacaktı. Usulüne göre, amma ama amma, suladılar ama bereket versin ki civildoma-dom

çünkü ummuyorum döneyim gene

Çünkü sanmıyorum geniş kanatlarımı boşlukta simsiyah çırparak. Bulup yolumu varıp buradan ta oraya. Yolunmuş sorgucumu pencereye tak tak. Ve açıldığında pencere bir korku gibi. Bir kuzgun olaraktan uçup. Konup bir koltuğun tepesine teklifsiz ve mağrur. İçerideki yası ve insanı karşıma dikip. Dikerek kara habbelerimi gözlerine yaslı. Küllü sesim ile kırçıl dilim ile. Çünkü sanmıyorum diyeyim *bir daha asla.*

Çünkü sanıyorum açıldığında o kapının geniş kanatları boşlukta simsiyah, ben ki gözlerim açık yatıyordum soğuk yıkanmış, paslı bir gülüş gibi gıcırtıyla, açılırken geniş kanatlar, açılır ve açıldı da, sabunlu sulu beyazlı bir odadaydım, mühürlü bir mektuptum ağır yatıyordum, yatıyordum ki yaslı parmaklar geldi titredi gözkapaklarımda, beni açmaya ve kapatmaya kapıyı kapağımı donuk karasını habbelerimin, olup bitmişti her -ama her-her şey, gözlerimi kapamaya vaktim olmamıştı benim, tahammülüm cesaretim ihtimalim, bu yüzdendi, titriyordu gözkapaklarıma dokundu dokunacak yumuşak nemli parmaklar, kapanacaktı o kapı o sayfa o kapak ve böylece pis sararacaktım, ama kapıdan esen rüzgâr bir kere yüzüme yüzlerine vurup, vurup üfleyip belletip katıp, içeriyi dışarıya ve dışarıyı içeriye, fırlatıp, yani ki ben kapıdan fena fırlatılmışım gözüm açık ipim kopuk, kopmuşum şak! fırlamış da çıkmışım köpürerek ve çırparak geniş kanatlarımı boşlukta simsiyah, şaşırmadan yordamımı yolumu ki zaten varıp varacağım bir pencereymiş, varmışım da, tak tak, ki yaslı koltukların tepesine ta o zaman tünemişim ben, çünkü sanıyorum ve vurduydu gölgem döşemelere kara kara bir daha bir daha

çünkü umuyorum

Nisan beni de gövertsin quk, bir zamanlar ne vardıysa kemikler içre civoldotsın ve püsküreyim azip, ite kaka kökleri guquk, çı-kayim, ben de coşup oynaşayim, buradakileri oraya fırlatayim, oyy, çıkayim çıkayim kara kuru korkunç şirin ama çıkayim

Çünkü sanmıyorum bir daha asla döneyim nisan beni böyle dürttükte

Çünkü sanıyorum bir daha asla ölmem ben Çünkü sanmıyorum kupkuru daldan azgın çiçek fışkırtan zalimin gücü bana yetsin

Çünkü sanıyorum biz pek civoldomazız Çünkü biz bir civoldodik mi Biz pis civoldoroz

Ve yapışırız dile dolaşırız bir dünya lekesi olaraktan okunaksız

Sencileyin bir avuç toz, bencileyin bir avuç kül ama yapışırız Ağzını aç ve dilini öyle bir çıkar ki az biraz ben de yapışayim ki gövereyiın

Hadi yapışayim çünkü sanmıyorum beni nisan gövertsin Nisan beni gövertmez şimdi ister misin umayim bir ihtimal daha

Bir ihtilal umayim mı guquk Ki o kapı hep açık kalsın O ağzın

"Bir daha asla" ölümsüzün sözüdür.

ROLAND BARTHES

Yas *Günlüğü*